
Mizgînî Lûqa

Pêşgotin ji Têyofîlo re

1 Ya Têyofîloyê qedirbilind, gelek dest bi rêz kirina wan tiştên ku di nav me de çêbûne, kirine, ²çawa wan kesên ku ji pêşî ve bi çavên xwe dîtî û peyv belav kirin, ji me re gotine. ³Ji ber vê yekê, ez jî yekî ku ji pêşî ve guhê xwe daye hemûyî û lê kolayî me, ji lewre min qenc dît ku ez wê rêz bi rêz ji te re binivîsim, ⁴da ku tu rastiya tiştên ku ji te re hatine hîn kirin, bizanî.

Mizgîniya milyaket li ser bûyîna Yûhennayê imadkar

⁵Dema Hêrodês* padişahê Cihûstanê bû, kahînek* ji koma Ebiya hebû. Navê wî Zekerya bû. Jina wî ji keçên Harûn bû û navê wê Êlîzabêt bû. ⁶Û herdu jî li ba Xwedê rast bûn û li gor hemû emir û hukumên Xudan* bê kêmahî diçûn. ⁷Zarokên wan nebûn, çimkî zarok ji Êlîzabêtê re çênedibûn û herdu jî bi nav salan ve çûbûn.

⁸De vêca wilo çêbû, gava ku wî di dora koma xwe de ji Xwedê re xizmeta kahîntiyê dikir, ⁹li gor adeta kahîntiyê, pişk li wî ket ku ew here Perestgeha* Xudan* û bixûrê* bişewitîne. ¹⁰Di dema şewitandina bixûrê de tevahiya elaleta

xelkê ji derve dua dikir.

¹¹Hingê milyaketekî Xudan jê re xuya bû û li aliyê rastê yê gorîgeha* bixûrê rawesta. ¹²Gava Zekerya ew dît, şaş ma û tirs kete dilê wî. ¹³Milyaket jê re got: "Wa Zekerya, netirse! Çimkî duaya te hatiye bihîstin û jina te, Êlîzabêt wê kurekî ji te re bîne, tê navê wî Yûhenna* deynî.

¹⁴Û ewê ji te re bibe şahî û geşî
û gelek wê bi bûyîna wî dilxweş bibin.

¹⁵Çimkî ewê li ba Xudan mezin be.

Ew şerab û vexwarinên giran qet venaxwe
û hê ji zikê diya xwe ve
wê bi Ruhê* Pîroz tije be.

¹⁶Û ewê gelean ji zarowên* Îsraêl li Xudan, Xwedayê wan, veogerîne. ¹⁷Û ewê bi Ruh* û bi qeweta Êlyas pêxember* li ber Xudan here, da ew dilê bavan li zarowan û neguhdaran li şeh-rezayiya dilpakan veogerîne, da ji Xudan re miletekî pêkhatî amade bike."

¹⁸Û Zekerya ji milyaket re got: "Ma ezê vê yekê bi çi bizanim? Ne va ye, ez pîr im û jina min jî bi nav salan ve çûye." ¹⁹Milyaket lê vegerand û got: "Ez Cibrayîl im, yê ku li ber destê Xwedê radi-weste û ez hatime şandin, da ez ji te re bêjim û vê mizgîniyê bidim te. ²⁰De vêca tê lal bibî û hew bikaribî bipeyivî, heta wê roja ku ev tişt pêk bê, çimkî te bi wan gotinên min, yê ku di çaxê xwe de wê bîn cih, bawer nekir." ²¹Û xelk li hêviya Zekerya bû. Ew ecêbmayî man, ka çima ew demeke dirêj di Perestgehê* de dima. ²²Gava ew derket derve, wî nikaribû bi wan re bipeyive û ew têgihîştin ku wî di Perestgehê de tiştêk dîtiye.

Vêca ew lal ma û bi îşaretan ji wan re digot. ²³Û gava rojên xizmeta wî çûn serî, ew vegeriya mala xwe. ²⁴Piştî wan rojan jina wî Êlîzabêt bizaro bû û wê pênc mehan xwe veşart û got: ²⁵“Ha va ye, Xudan di van rojan de li min nihêrt û di nav xelkê de şermezarî ji ser min rakir.”

Mizgîniya milyaket li ser bûyîna Îsa

²⁶Di meha şeşan de Xwedê milyaket Cibrayîl şande bajarekî Celîlê, ku navê wî Nisret bû, ²⁷ba keçikeke ku dergistiya mirovekî, navê wî Ûsiv bû. Ûsiv ji mala Dawid bû. Navê keçikê jî Meryem bû. ²⁸Cibrayîl hat ba wê û jê re got: “Silav li te, ya keçika ku qenciya Xwedê lê hatî kirin. Xudan* bi te re ye.” ²⁹Meryem bi vê silavê şaş ma û fikirî, ka ev çi silav e? ³⁰Û milyaket jê re got: “Ya Meryem, netirse! Qenciya Xwedê li te bûye. ³¹De vêca va ye, tê bizaro bibî û tê kurekî bînî û navê wî Îsa* deynî. ³²Ewê mezin be û wê jê re ‘Kurê Yê Herî Bilind’ bê gotin. Û Xudan, Xwedê wê wî li ser textê* bavê wî Dawid bide rûniştin. ³³Û ewê heta hetayê li ser mala* Aqûb padîşahiyê bike û wê paşiya padîşahiya wî nebe.” ³⁴Vêca Meryemê ji milyaket re got: “Ma gelo evê çawa çêbibe? Çimkî tu mêr nêzîkî min nebûne.” ³⁵Milyaket lê vegerand û got: “Ruhê* Pîroz wê bê ser te û tê bikevî bin qudreta siya wî Yê Herî Bilind. Ji ber vê yekê ew pîrozê* ku wê ji te çêbibe, wê Kurê* Xwedê jê re were gotin. ³⁶De vêca va ye, Êlîzabêt, ya ku mirova te ye, ew jî bi vê pîrîtiya xwe ve bi kurekî bizaro ye. Ya ku heta niha jê re digotin ku ew zarokan

nayne, va ye ew di heyva xwe ya şeşan de ye.
³⁷Çimkî tişteke li ber Xwedê zehmet nîne.”
³⁸Meryemê got: “Ez cêriya Xudan im. Bila wek ku te gotî, ji min re bibe.” Piştî milyaket ji ba wê çû.

Meryem diçe serdana Êlîzabêtê

³⁹Meryem rabû di wê rojan de bi lez çû nav çiyên, bajarekî ji bajarên Cihûda*. ⁴⁰Ew giha mala Zekarya û silav li Êlîzabêtê kir. ⁴¹Gava ku Êlîzabêtê silava Meryemê bihîst, zarok di zikê wê de xwe tevda û Êlîzabêt bi Ruhê* Pîroz tije bû, ⁴²û bi dengê bilind got: “Tu di nav jinên de bimbarekî yî û berê zikê te bimbarek e! ⁴³Ma ez kî me, heta ku diya Xudanê* min tê ba min? ⁴⁴Çimkî gava dengê silava te kete guhê min, zarok ji şahiyê xwe di zikê min de tevda. ⁴⁵Xwezî bi wê, ya ku bawerî anî, çimkî ew tiştên ku ji aliyê Xudan ve jê re hatine gotin, wê bînin cih.”

⁴⁶Û Meryemê got:

“Canê min pesnê* Xudan dide.

⁴⁷Û ruhê min bi Xilaskarê min,
Xwedê şa dibe,

⁴⁸Çimkî wî li nizimahiya cêriya xwe nihêrt.
Vêca ji niha û pê ve her nîfşê ku bê,
wê ji min re bêje: ‘Xwezî bi te.’

⁴⁹Çimkî Xwedayê bi Qudret
tiştên mezin ji min re kirin,
navê wî pîroz e.

⁵⁰Û rehma wî nîfş bi nîfş li ser wan e,
yên ku jê ditirsin.

⁵¹ Wî bi destê xwe qudreta xwe pêk anî,
û wî, yên ku xwe di çavê xwe de
bilind didîtin, ji hev belav kirin.

⁵² Wî yên mezin ji textên* wan anîn xwarê,
û wî yên nizim bilind kirin.

⁵³ Yên birçî bi tiştên qenc têr kirin,
û yên dewlemend destvala rêkirin.

⁵⁴ Wî rehma xwe anî bîra xwe
û alîkariya xulamê xwe Îsraêl kir,

⁵⁵ çawa ku ji bav û kalên me re,
ji Birahîm û dûndana wî re
soza xwe ji bo herheyî daye.”

⁵⁶ Meryem nêzîkî sê mehan li ba Êlîzabêtê ma û
piştî vegehiya mala xwe.

Bûyîna Yûhennayê imadkar

⁵⁷ Gava çaxê zaroanîna Êlîzabêtê hat, wê kurek
anî. ⁵⁸ Cîran û mirovên wê bihîstin ku Xudan
rehmeke mezin li wê kiriye û ew jî bi wê re şa
bûn. ⁵⁹ Û di roja heştan de ji bo sinetkirina kurik
hatin û xwestin, navê bavê wî Zekerya lê bikin.
⁶⁰ Lê diya wî li wan vegehand û got: “Na, navê wî
wê Yûhenna* be.” ⁶¹ Lê wan jê re got: “Kesek di
nav mirovên te de bi vî navî nîne.” ⁶² Vêca wan bi
destan ji bavê wî pirsî, ka ew dixwaze çî navî li
wî bike ⁶³ û wî textikek xwest û li ser nivîsî: “Navê
wî Yûhenna ye.” Û hemû ecêbmayî man. ⁶⁴ Di cih
de dev û zimanê wî vebûn. Ew peyivî û pesnê
Xwedê da. ⁶⁵ Û tirs kete dilê hemûyan, yên ku li
dora wan rûniştî bûn û li seranserê çiyayên
Cihûstanê li ser van tiştan hat peyivîn. ⁶⁶ Û her

kesê ku ev tişt bihîst, ew xist dilê xwe û got: “Ma gelo ev zarok wê bibe çi?” Çimkî destê Xudan pê re bû.

Pêxemberîtiya Zekerya

⁶⁷Û heçî bavê wî Zekerya bû, ew bi Ruhê Pîroz tije bû, wî pêxemberîti kir û got:

⁶⁸“Pesin ji Xudan re, Xwedayê Îsraêl,
ku ew hate serdana gelê xwe
û wî ew bi berdêl rizgar* kir.

⁶⁹Û wî ji mala* Dawidê xulamê xwe
sturhekî* rizgarkirinê* ji me re rakir,

⁷⁰çawa ku wî hê ji berê ve bi devê
pêxemberên* xwe yên pîroz gotibû,

⁷¹me ji dijminên me û ji destê wan,
yên ku ji me dienirin*, rizgar bike,

⁷²da rehmê li bav û kalên me bike,
û gotina xwe ya pîroz,

⁷³ew sonda ku ji bavê me Birahîm re xwarî,
bine bîra xwe,

⁷⁴⁻⁷⁵ku em ji destê dijminên xwe xilas bibin
û bê tirs li ber wî

di hemû rojên jiyana xwe de
bi paqijî û rastî biperizin wî.

⁷⁶Û tu jî, wa zaroko, wê ji te re pêxemberê
Xwedayê Herî Bilind were gotin,
çimkî tê li pêşiya Xudan herî,
da tu riyên wî amade bikî,

⁷⁷û ji bo lêbihûrtina gunehên wan,
tê xilaskirinê bi gelê wî bidî zanîn.

⁷⁸Ji rehm û dîlovaniya Xwedayê me,

wê ji jor, wek ku roj hile, serekî bide me,
⁷⁹da ronahiyê bide wan, yên ku di tariyê de
 û di bin siya mirinê de rûniştine,
 û ewê berê lingên me bide ser riya aştiyê.”

⁸⁰Kurik mezin dibû û bi ruh bi qewet dibû û heta
 bi wê roja ku ew ji Îsraêlê re derket, li çolan ma.

Bûyîna Îsa Mesîh

2 Di wan rojan de Qeyser Awgûsto emir da, ku
 hemû xelkên dinyayê navên xwe bidin nivîsîn.
²Di wî çaxî de, gava Kûrênyo serdarê Sûryayê bû,
 ev hijmartina pêşî bû ku dihat kirin. ³Vêca her
 kes çû bajarê xwe, da ku xwe bide nivîsîn. ⁴Ûsiv
 jî ji bajarê Nisretê, yê ku dikete Celîlê, çû
 Beytlehmê, bajarê Dawid li Cihûstanê, çimkî ew
 ji mala* Dawid û ji bavikê wî bû. ⁵Ew çû wê derê,
 da ku xwe bi dergistiya xwe Meryemê re bide
 nivîsîn. Dergistiya wî jî bizaro bû. ⁶Gava ew li
 Beytlehmê bûn, çaxê zarokanîna wê hat ⁷û wê
 kurê xwe yê nixurî anî. Wê zarokê xwe di pêçekê
 de pêça û di afirekî de danî, çimkî cihê wan li
 mêvanxanê nebû.

Şivan û Milyaket

⁸De vêca li wê derê şivanan bi şev li çolê li ber
 keriyên xwe nobe digirtin. ⁹Milyaketekî Xudan ji
 wan re xuya bû û rûmeta Xudan hawirdora wan
 kire ronahî. Ew gelek tirsîyan. ¹⁰Milyaket ji wan
 re got: “Netirsîn! Ez hatime, da ez mizgîniya
 şabûneke gelekî mezin bidime we, ewê ji tevahiya

milet re be. ¹¹Va ye, îro li bajarê Dawid xilaskarek ji we re çêbûye. Ew jî Xudan* Mesîh* e. ¹²Bila ev ji we re bibe nîşan: Hûnê zarokekî di pêçekê de pêçayî û di afirekî de razayî bibînin.” ¹³Ji nişkê ve birek leşkerên ezmên bi milyaket re xuya bûn. Milyaketan pesnê Xwedê dan û gotin: ¹⁴“Li bilindahîyan ji Xwedê re rûmet û li ser erdê silamet di nav wan de, yên ku Xwedê ji wan razî ye.” ¹⁵Çaxê milyaket ji dora wan hilkişîn ezmên, şivanan ji hev re got: “Werin, em herin Beytlehmê, da em vî tiştê bûyî, ewê ku Xudan bi me da zanîn, bibînin.” ¹⁶Vêca ew bi lez çûn. Wan Meryem, Ûsiv û zarokê di afir de razayî dîtin. ¹⁷Gava ew dîtin, wan ew xebera ku li ser zarok bihîstibûn, belav kirin. ¹⁸Her yekê ku ev xebera ha ji şivanan dibihîst, ecêbmayî ma. ¹⁹Heçî Meryem bû, wê ev xeberên ha hemû di dilê xwe de dihiştin û kûr li ser wan difikirî. ²⁰Piştî şivan veheriyan. Wek ji wan re hatibû gotin, ji bo tiştên dîtî û bihîstî hemd ji Xwedê re dikirin û rûmet didan wî.

²¹Çaxê heşt roj temam bûn, ew hat sinetkirin, navê wî kirin Îsa, wek ku hê berî ew bi zikê diya xwe bikeve, milyaket gotibû.

Pêşkêşkirina Îsa Mesîh ji Xwedê re

²²Û gava rojên paqîjbûna wan li gor Şerîeta* Mûsa temam bûn, zarok birin Orşelîmê*, da wî pêşkêşî* Xwedê bikin, ²³wek ku di Şerîeta Xudan de hatiye nivîsîn ku: “Her zarokê nêr yê nixurî wê nêdirê* Xudan be” ²⁴û li gora Şerîeta Xudan:

“Cotek kevokên qumrî, an du ferxên kevokan” jê re bikin gorî*. ²⁵Vêca li Orşelîmê mirovek hebû, gelekî rast û jixwedêtirs bû. Navê wî Şimûn bû. Ew li hêviya dilgeşiya Îsraêlê bû. Ruhê Pîroz li ser wî bû. ²⁶Û Ruhê Pîroz bi wî dabû zanîn ku berî dîtina Mesîhê* Xudan, ew mirinê nabîne. ²⁷Bi rêberiya Ruh ew hat Perestgehê*. Gava dê û bavê wî, ji bo bicihanîna Şerîetê, Îsayê zarokanîn Perestgehê, ²⁸Şimûn rahişte wî û ew xiste himbêza xwe, wî pesnê Xwedê da û got: ²⁹“Ya Xudan, de vêca li gora gotina xwe evdê xwe bi silametî berde. ³⁰Çimkî çavê min xilaskirina te dît, ³¹ya ku te li ber çavê hemû miletan amade kiriye. ³²Ew ronahiyek e ku te xistiye ber çavê miletan, da ew te nas bikin û ewê serbilindahî be ji gelê te yê Îsraêl re.” ³³Dê û bavê wî ji wan gotinên Şimûn gelekî ecêbmayî man. ³⁴Şimûn ew pîroz* kirin û ji diya wî Meryemê re got: “Ev zarokê ha ji bo ketin û rabûna gelean li Îsraêlê hatiye danîn û ew ji bo nîşaneke lidijderketinê ye, ³⁵da ku fikirên dilên gelean werin kifşkirin. Lê belê heçî tu yî, wê şûrek di dilê te re here.”

³⁶Û li wê derê pêxemberek hebû, ew jineke gelek bi nav salan ve çûbû. Navê wê Hana bû. Ew keça Fanowêl û ji bavikê Aşêr bû. Piştî keçkaniya xwe ew heft salan bi mêrê xwe re mabû ³⁷û ew piştî heştê û çar salan jinebî mabû. Wê dev ji Perestgehê bernedida û bi şev û roj bi dua û rojî diperizî* Xwedê. ³⁸Ew jî di wê kêlîkê de hat, pesnê Xwedê da û wê li ser wî ji yê ku li hêviya xilaskirina Orşelîmê bûn re got.

**Meryem û Ûsiv bi kurik re
vedigerin bajarê Nisretê**

³⁹Û çaxê wan li gora Şerîeta* Xudan her tişt pêk anî, vegeriyan bajarê xwe Nisreta Celîlê. ⁴⁰Vêca zarok mezin dibû, bi qewet dibû û bi şehrezayiyê tije dibû û qenciya Xwedê jî li ser wî bû.

**Gava Îsa diwanzdeh salî bû
û di Perestgehê de bû**

⁴¹Dê û bavê wî her sal di Cejina* Derbasbûnê de diçûn Orşelîmê*. ⁴²Gava Îsa dibû diwanzdeh salî, ew li gora adeta cejinê dîsa hilkişîyan Orşelîmê. ⁴³Piştî ku wan rojên cejinê temam kirin û vegeriyan, Îsayê zarok, li Orşelîmê ma. Haya dê û bavê wî ji wî nedima. ⁴⁴Di gumana wan de ew jî di nav koma rêwingîyan de ye. Ew rojekê rêve çûn. Hê ji nû ve di nav mirov û nasên xwe de li wî geriyan. ⁴⁵Gava wan ew nedît, ew vegeriyan Orşelîmê û lê geriyan. ⁴⁶Di roja sisiyan de wan ew di Perestgehê de dît. Ew di nav mamosteyên Şerîetê* de rûniştî bû, guh dida wan û pirs ji wan dikirin. ⁴⁷Hemûyên ku gotinên wî dibihîstin li şehrezayî û bersîvên wî şaş diman. ⁴⁸Dema dê û bavê wî ew dîtîn, ew şaş man. Û diya wî ji wî re got: “Kurê min, te çima halo li me kir? Ez û bavê te, dilê me gelekî li ser te reht bû û em li te digeriyan.” ⁴⁹Wî ji wan re got: “Çima hûn li min geriyan? Ma we nizanibû ku divê ez li mala Bavê* xwe bim?” ⁵⁰Lê belê wan

maneya gotinên wî fêm nekir. ⁵¹Vêca Îsa bi wan re daket û çû bajarê Nisretê û bi ya wan fikir. Diya wî ev tiştên ha hemû di dilê xwe de hilandin. ⁵²Îsa jî bi şehrezayiyê pêşve diçû û bi bejinê mezin dibû, ew li ber Xwedê û li ber mirovan diloan û giranbiha bû.

Danasîna Yûhennayê imadkar

3 De vêca di sala padîşahiya Qeyser Tîberyo ya panzdehan de halo bû: Pîlatoyê Pontiyo waliyê Cihûstanê bû, Hêrodês* serdarê Celîlê bû, birayê wî Fîlîpo serdarê herêma Îtûrya û Traxonîdayê bû, Lûsanyas serdarê Avêlinya bû ²û Henan û Qeyafa Serokkahîn bûn. Di wî çaxî de gotina Xwedê li çolê ji Yûhennayê* kurê Zekerya re hat. ³Û Yûhenna çû û li seranserê Çemê Urdunê danasîn fikir, ku xelk imad* bibin û ji gunehên xwe vegerin, da li wan bê bihûrtin. ⁴Çawa ku di kitêba gotinên Îşaya pêxember de hatiye nivîsîn:

“Dengê yê li çolê bang dike:

‘Riya Xudan amade bikin

û rêçikên wî rast bikin.

⁵Her gelî wê tije bibin,

her çîya û gir wê nîzim bibin

û xwehrî wê rast bibin

û riyên asê wê hilû bibin

⁶û her mirov wê xilaskariya Xwedê bibîne.’”

⁷Vêca gelek dihatin, da ji aliyê Yûhenna ve werin imadkirin*. Wî ji wan re got: “Hey çêliyên koremaran, kê ji we re gotiye ku hûn ji ber wê xezeba ku tê, baz bidin? ⁸De ka fêkiyekî qenc

bidin, da bê xuyakirin ku we tobe kiriye. Vêca dest pê nekin û nebêjin: ‘Birahîm bavê me ye.’ Ji ber ku va ye, ez ji we re dibêjim ku Xwedê dikare ji van keviran jî zarokan ji Birahîm re rake. ⁹Va ye, bivir li ser rayên daran e. Her dara ku berê qenc nede, wê bê birîn û bê avêtin nav êgir.”

¹⁰Û elaletê ji wî pirsî û got: “Ma naxwe em çi bikin?” ¹¹Wî li wan vegerand û got: “Yê ku du kincên wî hebin, bila yekî bide wî yê ku nebin û yê ku xwarina wî hebe, bila ew jî wilo bike.”

¹²Vêca bacgir* jî hatin, da imad bibin û gotin: “Ya Mamoste, ma em çi bikin?” ¹³Wî ji wan re got: “Ji wî tiştê ku divê hûn bistînin, bêtir nestînin.”

¹⁴Leşkeran jî pirsî û got: “Ma vêca em çi bikin?” Û wî ji wan re got: “Bêbextiyê li xelkê nekin û bi darê zorê tişteki ji wan nestînin û bi meaşê xwe razî bin.”

¹⁵Vêca ew xelk hemû di wê hêviyê de diman û li ser Yûhenna di dilê xwe de ji xwe dipirsîn: “Ma gelo Mesîh* ev e?” ¹⁶Û Yûhenna li hemûyan vegerand û got: “Rast e, ez bi avê we imad dikim, lê yê ji min biqewettir tê, ku ez ne hêja me, benên çaroxa wî jî vekim. Ewê bi Ruhê* Pîroz û bi êgir we imad bike. ¹⁷Melhêba wî di destê wî de ye, da bendera xwe paqij bike û genim bixe embara xwe, lê belê ewê kayê bi agirekî ku venamire bişewitîne.”

¹⁸Bi vî awayî Yûhenna xelk bi gelek tiştên din jî şîret fikir û danasîna Mizgîniyê jî ji wan re fikir. ¹⁹Wê gavê wî dengê xwe li Hêrodêsê* serdar jî rakir, ji ber jinbira wî Hêrodiya û ji ber hemû xerabiyên din, yên ku wî kiribûn. ²⁰Vêca Hêrodês

bi ser hemû xerabiyên xwe de ev jî bi ser de zêde kir, ku wî Yûhenna avêt zîndanê.

Imadbûna Îsa

²¹Gava xelk hemû dihat imadkirin, Îsa jî imad bû. Wê kêlîka ku Îsa dua dikir, ezman vebû ²²û Ruhê Pîroz bi beden di şiklê kevokekê de li ser wî danî û dengê ji ezmanan hat û got: “Tu yî Kurê min î delal. Ez ji te razî me.”

Malbavka Îsa

²³Îsa bi xwe, gava ku dest bi hînkirina xwe kir, nêzîkî sî salî bû. Û wek ku dihat gumankirin ew kurê Ûsiv, kurê Elî, ²⁴kurê Metat, kurê Lêwî, kurê Melkê, kurê Yannay, kurê Ûsiv, ²⁵kurê Metîtya, kurê Amos, kurê Nehûm, kurê Heslî, kurê Necay, ²⁶kurê Mehat, kurê Metîtya, kurê Şemeyîn, kurê Yûsêx, kurê Yoda, ²⁷kurê Yûhenan, kurê Rêşa, kurê Zerûbabel, kurê Şaltiyêl, kurê Nerî, ²⁸kurê Melkê, kurê Êdî, kurê Qosam, kurê Êlmedam, kurê Er, ²⁹kurê Yêşû, kurê Êliyazêr, kurê Yorîm, kurê Metat, kurê Lêwî, ³⁰kurê Şimûn, kurê Cihûda, kurê Ûsiv, kurê Yonam, kurê Êlyaqîm, ³¹kurê Melyo, kurê Mena, kurê Metêta, kurê Natan, kurê Dawid, ³²kurê Yêşa, kurê Ovêd, kurê Bowaz, kurê Selmon, kurê Nehşon, ³³kurê Amînadav, kurê Admîn, kurê Aram, kurê Hesrûn, kurê Perez, kurê Cihûda, ³⁴kurê Aqûb, kurê Îshaq, kurê Birahîm, kurê Têrah, kurê Nehor, ³⁵kurê Serûx, kurê Rêwo, kurê Pêlêg,

kurê Eber, kurê Şalah, ³⁶kurê Qênan, kurê Arpexşad, kurê Sam, kurê Nûh, kurê Lamex, ³⁷kurê Metûşela, kurê Henox, kurê Yarêd, kurê Mehalêl, kurê Qênan, ³⁸kurê Enoş, kurê Sêt, kurê Adem, kurê Xwedê bû.

Ceribandina Îsa

4 Û Îsa bi Ruhê Pîroz tije ji Çemê Urdunê vegeriya. Ruh ew bir çolê ²û ew çil rojî ji aliyê Îblîs* ve hat ceribandin. Wî di wan rojan de tiştek nexwar û gava ew roj derbas bûn, ew birçî bû.

³Îblîs jê re got: "Heke tu Kurê* Xwedê yî, ji vî kevirî re bêje, bila bibe nan." ⁴Îsa bersîva wî da û got: "Hatiye nivîsîn, ku: 'Mirov ne bi nên tenê dijî.' "

⁵Û Îblîs ew derxist bilindahiyekê û di bîhnekê de wî hemû padîşahiyên dinyayê nîşanî wî dan ⁶û jê re got: "Ezê vê desthilatiyê* hemûyî û rûmeta van padîşahiyan bidim te; çimkî ew ji min re hatiye dan û ez dikarim wê bidim wî yê ku ez dixwazim. ⁷Vêca, heke tu ji min re herî ser çokan, hemû wê bibin yên te." ⁸Îsa lê vegerand û got: "Hatiye nivîsîn, ku: 'Tê biperizî Xudan Xwedayê xwe û bi tenê ji wî re xizmetê bikî.' "

⁹Hingê Îblîs ew bir Orşelîmê, ew danî ser birca Perestgehê û jê re got: "Heke tu Kurê* Xwedê yî, ka xwe ji vir biavêje xwarê. ¹⁰Ji ber ku hatiye nivîsîn: 'Xwedê wê li milyaketên xwe emir bike, da ew te biparêzin' ¹¹û 'ewê te li ser destên xwe ragirin, da ku lingê te li kevîrekî nekeve.' " ¹²Îsa lê vegerand û got: "Hatiye gotin: 'Xudan, Xwedayê

xwe neceribîne.’ ” ¹³Û gava Îblîs hemû ceribandinên xwe xilas kirin, ew demekê jê dûr ket.

Îsa dest pê dike û li Celîlê Mizgîniyê dide

¹⁴Û Îsa bi qudreta Ruhê Pîroz vegeriya Celîlê û li seranserê vî cihî nav û dengê wî belav bû. ¹⁵Wî di kinîştên* wan de hîn dikir û hemûyan pesnê wî dida.

Bajarê Nisretê, yê ku Îsa lê mezin bûbû, ew qebûl nekir

¹⁶Û ew hat Nisretê, cihê ku lê mezin bûbû û wek adeta xwe, roja* Şemiyê kete kinîştê, rabû ser xwe, da ji wan re bixwîne, ¹⁷Kitêba Îşaya pêxember dan wî. Gava wî kitêba lihevpeçayî vekir, wî ew cih dît, yê ku tê de halo hatibû nivîsîn:

¹⁸‘Ruhê Xudan li ser min e,
çimkî wî ez rûn* kirime,
da ez mizgîniyê* bidim belengazan;
û wî ez şandime,
da ku ez ji girtiyan re azadiyê
û ji koran re dîtinê bînim,
bindestan rizgar* bikim

¹⁹û sala Xudan ya rehmê, ya ku tê,
bidim naskirin.’

²⁰Û wî kitêb li hev pêça, ew da destê yê berdestî û rûnişt. Çavên hemûyên ku di kinîştê de bûn, li wî diman. ²¹Vêca wî dest pê kir û ji wan re got: “Îro ev nivîsîna ku we bihîst, hat cihê xwe.” ²²Vêca

hemûyan ew erê kir û ji wan gotinên wî yên merdane, yên ku ji devê wî derdikevin, ecêbmayî diman û digotin: “Ma ev ne kurê Êsiv e?” ²³Û wî ji wan re got: “Bi rastî hûnê vê meselê ji min re bêjin, ya ku dibêje: ‘Hekîmo*, de xwe bi xwe qenc bike! De ka wan hemû tiştên me bihîstine, yên ku te li Kefernahûmê kirine, li vê derê, li bajarê xwe jî bike!’ ” ²⁴Û wî got: “Bi rastî ez ji we re dibêjim, tu pêxember bi dilê xelkên bajarê xwe nînin. ²⁵Lê belê ez ya rast ji we re dibêjim: Gelek jinebî di rojên Êlyas pêxember de li welatê Îsraêlê hebûn, çaxê ku ezman sê sal û şeş mehan hatibû girtin û di tevahiya welêt de xelayeke mezin rabûbû. ²⁶Lê Êlyas hingê ji kesekî re nehat şandin, ji bilî ji jinebiyekê re, ya ku ji Sereptaya herêma Saydayê bû. ²⁷Û gelek kotî di dema Êlîşa pêxember de li welatê Îsraêlê hebûn û ji nav wan ji Nemanê Sûrî pê ve kesekî din nehat paqijkirin.” ²⁸Vêca, gava wan kesên di kinîştê de ev bihîst, hemû hêrs ketin ²⁹û rabûn ser xwe, Îsa ji bajêr derxistin derve, birin ser keviya çiyayê ku bajarê wan li ser hatibû avakirin, da ji bo ku wî ji wê derê biavêjin xwarê. ³⁰Lê belê ew di nav wan re derbas bû û çû.

Mirovê bi cinekî nepak

³¹Îsa xwe bi xwar ve berda û hat Kefernahûmê, bajarekî Celîlê û wî di roja* Şemiyê de hîn dikir. ³²Ew li hînkirina wî pir ecêbmayî diman, çimkî peyivîna wî bi hukumdari bû. ³³Û di kinîştê* de mirovek hebû ku ruhê cinekî nepak tê de bû. Wî

bi dengêkî bilind kir qîrîn û got: ³⁴“Ax, Îsayê Nisretî, ma te çi ji me ye? Ma tu hatiyî, da tu me helak bikî? Ez te nas dikim, ez dizanim tu kî yî, tu Pîrozê* Xwedê yî.” ³⁵Îsa dengê xwe lê hilda û got: “Devê xwe bigire û ji wî derkeve!” Cin ew mirov di nav hemûyan de avêt erdê, ji wî derket û ziyanek pê nekir. ³⁶Û hemû ecêbmayî man û tirsîyan, ew di nav hev de peyivîn û gotin: “Gelo ev çi gotin e, çimkî ew bi qewet û desthilatî* emir li ruhên nepak dike û ew derdikevin?” ³⁷Êdî nav û dengê wî li her cihê wê herêmê geriya.

Qenckirina gelek nexweşan

³⁸Hingê Îsa ji kinîştê derket û çû mala Şimûn*. Xesûya Şimûn jî tayeke giran girtibû û ji bo wê ji wî lava kirin. ³⁹Vêca ew raserî wê rawesta û dengê xwe li tayê hilda. Ta ji wê çû û ew di cih de rabû ser xwe û xizmeta wan kir. ⁴⁰Gava roj çû ava, hemûyan nexweşên xwe, yên bi nexweşiyên rengereng ketibûn, anîn ba wî. Wî jî destên xwe danîn ser her yekî ji wan û ew qenc kirin. ⁴¹Û ji gelean jî cin derdiketin, dikirine qîrîn û digotin: “Tu Kurê* Xwedê yî.” Wî dengê xwe li wan hildida û nedihîşt ku deng ji wan derkeve, çimkî wan dizanibû ku ew Mesîh e.

Danasîna Mizgîniya Padîşahiya Xwedê li seranserê welêt

⁴²Vêca gava bû roj, Îsa derket û çû cihekî ku bêpejin bû. Xelk jî lê digeriya û dihatin heta ba

wî. Wan dixwest wî bigirin, da ku ew ji ba wan neçe. ⁴³Lê wî ji wan re got: “Divê ez Mizgîniya* Padîşahiya* Xwedê bidim bajarên din jî, çimkî ez ji bo vê yekê hatime şandin.” ⁴⁴Û wî di kinîştên Cihûstanê de peyv digot.

Îsa şagirtên xwe yên pêşî hildibijêre

5 Rojekê gava Îsa li ber devê Gola Cênîsartê sekinîbû, xelk bi ser wî de dizêriyan, da gotina Xwedê bibihîzin. ²Îsa du qeyik li devê golê dît. Masîgir ji wan peya bûbûn û torên xwe dişûştin. ³Îsa li qeyikekê ji wan siwar bû. Ew jî ya Şimûn* bû û ji wî xwest ku qeyikê hindikî ji bejê dûr bixe. Û wî rûniştî ji qeyikê xelk hîn dikir. ⁴Piştî ku wî gotinên xwe xilas kirin, ji Şimûn re got: “Qeyika xwe bajo ser kûrahiyê. Torên xwe biavêjin nêçîra masiyan.” ⁵Şimûn lê vegerand û got: “Ya Mamoste! Şeva çûyî hemûyî me kir û nekir, me tu tişt negirt. Lê li ser gotina te, ezê toran biavêjim.” ⁶Gava wan wilo kir, wan ewqas masî girtin ku hindik mabû, torên wan bidirin. ⁷Wan bi nîşanan bang kirin şîrîkên xwe, yên ku di qeyika din de bûn, da werin û alîkariya wan bikin. Ew jî hatin û herdu qeyik ewqasî dagirtin ku hindik ma bû, ew bin av bibin. ⁸Gava Şimûn-Petrûs* ev dît, wî xwe avêt ber çokên Îsa û got: “Ya Xudan, ji min dûr bikeve, çimkî ez mirovekî gunehkar im.” ⁹Ji ber ku ew û hemûyên ku pê re bûn ji pîrbûna masiyên ku girtibûn, ecêbmayî diman û ditirsiyan. ¹⁰Aqûb û Yûhenna*, kurên Zebedî, yên ku şîrîkên Şimûn bûn, ew jî di nav wan de bûn. Hingê Îsa ji

Şimûn re got: “Netirse! Ji îro û pê ve tê bibî nêçîrvanê mirovan.” ¹¹Wan qeyikên xwe kişandin bejê, dev ji her tiştî berdan û li pey wî çûn.

Qenckirina mirovê kotî

¹²Gava ku ew li nav bajarekî ji bajaran bû, li wir mirovek hebû ku laşê wî hemû kotî bû. Gava wî Îsa dît, xwe avêt ser rûyê xwe, jê lava kir û got: “Ya Xudan, heke te bivê, tu dikarî min paqij bikî.” ¹³Îsa destê xwe dirêj kir, dest da wî û got: “Ez dixwazim. Paqij bibe!” Û di cih de kotîbûn jê çû. ¹⁴Û Îsa tembîh li wî kir, ku ew vê yekê ji kesî re nebêje, lê jê re got: “... de here xwe nîşanî kahîn* bike û wek ku Mûsa emir kiriye, goriyekê* bide, da ji wan re bibe şahidî, ku tu paqij bûyî.” ¹⁵Dîsa jî nav û dengê wî hê bêtir belav bû û gelek xelk li hev kom dibûn, da guhdariya wî bikin û ji nexweşiyên xwe qenc bibin. ¹⁶Lê belê wî xwe kişande cihekî bêpejin û dua dikir.

Qenckirin û lêbihûrtina mirovê şil û şeht

¹⁷Û rojekê, gava wî hîn dikir, Fêrisî* û Şerîetzan* li wir rûniştibûn. Ew ji her gundekî Celîlê, Cihûstanê û ji Orşelîmê* hatibûn. Û qudreta Xudan* bi wî re bû, da ku ew nexweşiyên wan qenc bike. ¹⁸Hingê hin zilam mirovekî şil û şeht di nav nivînan de anîn û geriyan, da wî bînin hindur û deynin ber Îsa. ¹⁹Û gava wan ji ber piraniya xelkê tu rê nedît, da wî bînin hindur, ew

hilkişîn ser bên û ew di nav keremîtkên bên re tevî nivînên wî daxistin nav holê ber Îsa. ²⁰Gava wî baweriya wan dît, ji yê şil û şeht re got: “Wa mirovo! Gunehên te li te hatin bihûrtin.” ²¹Şerîetzan* û Fêrisiyan* dest pê kir, fikirîn û gotin: “Ma ev kî ye, yê ku dikifire? Ma ji Xwedê pê ve kî dikare li gunehan bibihûre?” ²²Vêca Îsa zanibû ku ew çî difikirîn, wî bersîv da û ji wan re got: “Ma hûn di dilê xwe de çî difikirin? ²³Ma kîjan hêsanîtir e? Ku ez bêjim: ‘Gunehên te li te hatin bihûrtin!’ an ku ez bêjim: ‘Rabe û rêve here!’” ²⁴Lê belê, ji bo hûn bizanin ku desthilatiya* Kurê* Mirov heye, ku li ser erdê li gunehan bibihûre...” ji yê şil û şeht re got: “Ez ji te re dibêjim, rabe nivînên xwe hilîne û here mala xwe.” ²⁵Ew jî di cih de li pêş wan rabû ser xwe, rahişte wan nivînên ku ew di nav wan de bû, çû mala xwe û pesnê Xwedê da. ²⁶Hemû li xwe heyirî man, pesnê Xwedê dan, dilê wan tije tirs bû û gotin: “Îro me tiştên ecêb dîtin.”

Îsa bang dike Lêwî

²⁷Piştî vê yekê Îsa derket derve û bacgirekî* rûniştî di bacxanê de dît ku navê wî Lêwî bû. Wî jê re got: “Li pey min were.” ²⁸Wî jî dev ji her tiştî berda, rabû ser xwe û li pey wî çû. ²⁹Û Lêwî jê re di mala xwe de ziyafetek çêkir. Li ser sifrê bi wan re hijmareke mezin ji bacgiran û hinekên din rûniştibûn. ³⁰Vêca Fêrisiyan* û zaneyên wan yên Şerîetê* bi serê şagirtên* wî de kirin pitepit û gotin: “Çima hûn bi bacgir û gunehkaran re

dixwin û vedixwin?” ³¹Îsa li wan veğerand û got: “Ma saxlem an nexweş hewceyî hekîm* in? ³²Ez nehatime, ku ji bo tobekirinê bang bikim qencan, lê ez hatim ku bang bikim gunehkaran.”

Pîrsa li ser rojîgirtinê

³³De vêca wan ji Îsa re got: “Şagirtên Yûhenna* gelekî rojiyê digirin û dua dikin û yên Fêrisiyan* jî wilo dikin, lê yên te dixwin û vedixwin.” ³⁴Îsa ji wan re got: “Heta ku zava bi wan re be, ma hûn dikarin rojiyê bi vexwendiyên dawetê bidin girtin? ³⁵Lê belê roj wê bîn, ku zava wê ji nav wan were standin. Hingê di wan rojan de ewê rojiyê bigirin.”

³⁶Wî meselek jî ji wan re got: “Tu kes perçeyekî ji cilekî nû jê nake, ku cilekî kevin pê pîne bike. Çimkî cilê nû wê hem were dirîn, hem jî ew perçê jê hatî birîn bi cilê kevin re wê li hev neyê. ³⁷Û tu kes şeraba nû naxe meşkên kevin, çimkî şeraba nû wê meşkan bidirîne, şerab biriye û meşk were avêtin. ³⁸Lê belê divê şeraba nû bikeve meşkên nû. ³⁹Û kesek nîne ku piştî şeraba kevin vexwe, ya nû bixwaze, çimkî ew dibêje: ‘Ya kevin xweş e.’”

Çinîna simbilê genim di roja Şemiyê de

6 Û rojeke Şemiyê, gava Îsa di nav dexilan re diçû, şagirtên* wî simbil diçinîn, di nav destên xwe de difirikandin û dixwarin. ²Lê belê hinekan ji Fêrisiyan* ji wan re got: “Çima hûn vê yeka ku

roja Şemiyê nabe, dikin?” ³Îsa li wan veğerand û got: “Ma we ev jî nexwendîye, ka Dawîd çi kir, gava ew û yê pê re birçî bûn? ⁴Çawa ew kete Mala Xwedê, nanê* pêşberî Xwedê stand, xwar û da wan yê bi xwe re, ew nanê ku ji kahînan* pê ve çênedibû kesek bixwe?” ⁵Û wî ji wan re got: “Kurê* Mirov Xudanê* roja Şemiyê ye.”

Îsa roja Şemiyê mirovê desthişk qenc dike

⁶Û rojêke dine Şemiyê ew çû kinîştê* û hîn dîkir. Li wê derê mirovek hebû ku destê wî yê rastê hişk bûbû. ⁷Vêca çavên Şerîetzan* û Fêrisîyan* li Îsa bûn, ka ew wê roja Şemiyê nexweşîyan qenc bike. Çimkî ew li tiştêkî digeriyan, da bêxin stûyê wî. ⁸Lê wî zanibû ku ew çi difikirin. Êdî ji wî mirovê ku destê wî hişk bûbû re, got: “Rabe ser xwe û di navendê de raweste.” Ew jî rabû ser xwe û rawesta. ⁹Hingê Îsa ji wan re got: “Ez ji we dipîrsim: Ka roja Şemiyê çi dibe: Qencîkirin an xerabîkirin, rizgarkirina jiyana mirovekî an helakkirin?” ¹⁰Û wî li hawîrdora xwe li hemûyan nihêrt û ji yê desthişk re got: “Destê xwe dirêj bike!” Wî jî wilo kir û destê wî dîsa bû wek berê. ¹¹Lê belê ew bi carekê har bûn û bi hevdû şewirîn, ka ew çi bînin serê Îsa.

Hilbijartina her diwanzdeh şandiyên Îsa

¹²Vêca di wan rojan de Îsa çû nav çiyê, da dua bike. Wî tevahiya şeva xwe ji Xwedê re bi dua-

kirinê derbas kir. ¹³Û gava bû roj, wî bang kir şagirtên xwe û diwanzdeh ji wan hilbijartin. Wî ji wan re “Şandî*” got: ¹⁴Ew jî ev bûn: Şimûn, yê ku wî navê Petrûs jî lê kiribû û birayê wî Endrawis, Aqûb û Yûhenna*, Fîlipo û Bertolomeyo, ¹⁵Metta û Tûma, Aqûbê Halfawo û Şimûn, yê ku jê re Welatparêz digotin, ¹⁶Cihûdayê kurê Aqûb û Cihûdayê* Îsxeryotî, yê ku li Îsa xayîn derket.

Elaletên ku ji bo bihîstina Mizgîniyê û ji nexweşiyên xwe qenc bibin, tên ba Îsa

¹⁷Û ew bi wan re hat xwarê û li nav deştekê rawesta. Û li wir komeke mezin ji şagirtên wî û elaleteke mezin ji xelkê hebûn. Ew ji seranserê Cihûstanê, ji Orşelîmê* û ji ber devê behrê, ji Sûr û Sayda hatibûn, da guhdariya wî bikin û ji nexweşiyên xwe qenc bibin. ¹⁸Û yên ku ji cinên nepak jî cefa dikişandin, dihatin qenckirin. ¹⁹Û tevahiya xelkê li ber xwe dida, ku destê xwe li wî bide, çimkî qewet ji wî derdiket û hemû qenc dikirin.

Xwezîtî û nexwezîtî

²⁰Vêca Îsa berê xwe da şagirtên xwe û got:

“Xwezî bi we belengazan,

çimkî Padîşahiya* Xwedê ya we ye.

²¹Xwezî bi we, yên ku hûn niha birçî ne,

çimkî hûnê werin têrkirin.

Xwezî bi we, yên ku hûn niha digirîn,

çimkî hûnê bikenin.

²²“Xwezî bi we, gava di ber Kurê* Mirov de, çav-reşiyê biavêjin we, we ji nav xwe derxin, we pîs bikin û navê we bi xerabî derxin. ²³Di wê rojê de şa bin û ji şahiyê lotikan biavêjin, çimkî li ezmanan xelata we mezin e. Bav û kalên wan jî wilo bi pêxemberan* dikirin.

²⁴Lê belê wey li we dewlemendan,
çimkî we dixweşiya xwe standiye.

²⁵Wey li we, yên ku hûn niha têr in,
çimkî hûnê birçî bibin.

Wey li we, yên ku niha dikenin,
çimkî hûnê bikevin şîn û girînê.

²⁶“Wey li we be, gava xelk hemû bi qencî li ser we bipeyive, çimkî bav û kalên wan jî wilo bi pêxemberên derewîn dikirin.

Hez ji dijminên xwe bikin

²⁷“Lê ez ji we guhdaran re dibêjim: Hez ji dijminên xwe bikin; qencyê bi wan bikin, yên ku ji we dienirin*. ²⁸Duayên qenc ji bo wan bikin, yên ku nifiran li we dikin; ji bo wan dua bikin, yên ku xerabiyê bi we dikin. ²⁹Heke yek şeqamekê li rûyê te bixe, rexê din jî bide ber. Û heke yek kurkê te ji te bistîne, kirasê xwe jî bi dest ve berde. ³⁰Bide her kesê ku ji te dixwaze û tiştên xwe ji wî yê ku ji te distîne, bi şûn de nexwaze. ³¹Çawa hûn dixwazin ku xelk ji we re bikin, hûn jî wilo ji wan re bikin.

³²“Heke hûn hez ji wan bikin, yên ku ji we hez dikin, gelo çi xelat wê bi destê we bikeve? Çimkî gunehkar jî hez ji wan dikin, yên ku ji wan hez

dikin. ³³Û heke hûn qencyê bi wan bikin, yê ku qencyê bi we din, gelo çî xelat wê bi destê we bikeve? Çimkî gunehkar jî wilo din. ³⁴Û heke hûn deyn bidin wan, yê ku hûn bi hevî ne, jî wan bistînin, gelo çî xelat wê bi destê we bikeve? Gunehkar jî deynan didin gunehkaran, da ku ya wan dîsa li wan vegere. ³⁵Lê belê heçî hûn in, hez jî dijminên xwe bikin, qencyê bikin û bi deyn bidin û bi hevîya vegerandinê nemînin. Hingê wê xelata we mezin be û hûnê bibîne kurên wî Yê Herî Bilind, çimkî ew jî nankoran û xeraban re qencîkar e. ³⁶Hûn jî dilbirehm bin, çawa Bavê* we dilbirehm e.

Li ser hukumkirinê

³⁷“Hukum nekin, hûn jî nayên hukumkirin; sûcdariyê nekin, hûn jî nayên sûcdarkirin; lê bibihûrin, wê li we jî were bihûrtin. ³⁸Bidin, jî we re jî wê were dan; bi pîvaneke qenc, bihevdedayî, bihevdehejandî û sereavêtî, wê bikeve dawa we. Ji ber ku bi çî pîvanê hûn bipîvin, bi wê pîvanê jî wê ji we re bê pîvandin.”

³⁹Û Îsa meselek jî ji wan re got: “Ma yê kor dikare rêberiya yekî kor bike? Ma herdu jî nakevin çalê? ⁴⁰Şagirt* ne di ser mamostê xwe re ye; lê belê her yekê ku di hînbûna xwe de bigihe, wê bibe wek mamostê xwe. ⁴¹Û çima tu qirşikê di çavê birayê xwe de dibînî, lê girşê di çavê xwe de nabînî? ⁴²An çawa tu dikarî ji birayê xwe re bêjî: ‘Birawo, bihêle ku ez vî qirşikê di çavê te de derxim,’ lê tu girşê di çavê xwe bi xwe de nabînî?

Hey mirovê durû! Ka pêşî girşê di çavê xwe de derxe, hingê tê qenc bibînî, da tu bikaribî qirşikê di çavê birayê xwe de derxî.

Dar ji fêkiyê xwe tê naskirin

⁴³“Ne dara qenc berê xerab dide û ne jî dara xerab berê qenc dide. ⁴⁴Her dar bi berê xwe tê naskirin; çimkî mirov ji stiriyan hêjîran nade hev û ne jî ji diriyê tirî diçine. ⁴⁵Mirovê qenc ji xezîna dilê xwe ya qenc qencyê derdixe. û yê xerab ji xezîna dilê xwe ya xerab xerabiyê derdixe, çimkî dev ji bisereavêtina dil dibêje.

Hîmê du malan

⁴⁶“Û çima hûn ji min re dibêjin: ‘Ya Xudan’, Ya Xudan’ û ew tiştên ku ez dibêjim, hûn nakin? ⁴⁷Ezê nîşanî we bikim, ka her yekê ku tê ba min û gotinên min dibihîze û wan tîne cih, wek kê ye: ⁴⁸Ew wek mirovekî ye ku xaniyek ava kir. Wî kola û kûr kir û hîmê xênî li ser latê danî. Gava lehî rabû, pêlên wê li xênî dan, lê nikaribûn xênî ji cih bileptînin, çimkî ew li ser latê hatibû avakirin. ⁴⁹Lê belê ewê ku gotina min dibihîze û nake, ew wek mirovekî ye ku xaniyek li ser axê, bê hîm, ava kir û lehiyê lê da û ew di cih de hilweşiya û ketina wî xaniyê gelek mezin bû.”

Qenckirina xulamê yekî sersed

7 Piştî ku wî ew gotinên ku xelkê guhdariya

wan fikir, xilas kirin, ew çû Kefernahûmê. ²Xulamê sersedekî* nexweş ketibû û li ber mirinê bû. Ew li ber dilê wî hêja bû. ³Gava wî li ser Îsa bihîst, wî çendek ji rihsipiyên Cihûyan şandin ba wî û jê lava kir, ku ew were û xulamê wî xilas bike. ⁴Gava ew hatin ba Îsa, wan gelek lavlav jê kir û gotin: “Ew hêja ye ku tu vê jê re bikî, ⁵çimkî ew hez ji milletê me dike û wî bi xwe kinîşt* ji me re ava kiriye.” ⁶Îsa bi wan re çû. Gava hindik mabû ku ew bigihe xênî, yê sersed dost şandin pêşiya wî, da ew halo jê re bêjin: “Ya Xudan*, xwe newestîne, çimkî ez ne hêja me ku tu werî bin banê min. ⁷Ji ber vê yekê jî min xwe hêja nedît ku ez bêm ba te. De vêca hema gotinekê bêje û xulamê min wê qenc bibe. ⁸Çimkî ez bi xwe jî mirovekî di bin serdestiyê* de me û di bin min re jî leşker hene. Ez ji vî re dibêjim: ‘Here!’ ew diçe û ji yê din re dibêjim: ‘Were!’ ew tê û ez ji xulamê xwe re dibêjim: ‘Vê bike!’ ew wê dike.” ⁹Vêca, gava Îsa ev bihîst, ew ji wî ecêbmayî ma. Wî berê xwe da elaleta ku li pey wî dihat û got: “Ez ji we re dibêjim ku min di Îsraêlê de jî baweriyeke hevqas mezin nedîtiye.” ¹⁰Û gava yên şandî veşariyan mal, wan dît ku xulamê wî qenc bûye.

Saxbûna kurê jinebiyê

¹¹Ne bi gelekî piştî vê, Îsa çû nav bajarekî ku jê re Nayîn digotin. Şagirtên* wî û elaleteke mezin pê re diçûn. ¹²Gava ew nêzîkî dergehê bajêr dibû, miriyek ji bajêr derdixistin. Ew kurê bi tenê yê

diya xwe bû û dê jî jinebî bû. Û elaleteke mezin ji bajêr bi wê re bû. ¹³Gava Xudan* dê dît, dilê wî pê şewitî û jê re got: “Negirî!” ¹⁴Ew nêzîkî darbestê bû, destê xwe lê da û yên ku ew hilgirtibûn, sekinîn. Wî got: “Xorto! Ez ji te re dibêjim, rabe ser xwe!” ¹⁵Û yê mirî rabû, rûnişt û dest pê kir, peyivî. Û Îsa ew da diya wî. ¹⁶Vêca tirs kete dilê hemûyan. Wan mezinahî dida Xwedê û digotin: “Pêxemberekî mezin di nav me de rabûye” û “Va ye, Xwedê serek li gelê xwe daye.” ¹⁷Û ev gotina ha ya li ser wî li seranserê Cihûstanê û hawirdora wê belav bû.

Îsa bersîva pîrsa Yûhenna dide

¹⁸Şagirtên Yûhenna* jî ji wî re li ser van tiştan hemûyan gotin. Û Yûhenna bang kir diduyan ji şagirtên xwe ¹⁹û ew şandin ba Îsa, da jê bipirsin: “Ma tu yî, yê ku wê bihata, an divê em li hêviya yekî din bimînin?” ²⁰Gava ew herdu zilam hatin ba wî, wan jê re got: “Yûhennayê imadkar* em şandine ba te, da em bipirsin: ‘Ma tu yî, yê ku wê bê, an divê em li hêviya yekî din bimînin?’ ” ²¹Di wê kêlîkê de Îsa gelek ji nexweşî, êş û ruhên xerab qenc kirin û ronahî kir çavên gelek koran. ²²Îsa li wan vegerand û got: “Herin û we çî dîtiye û çî bihîstiye ji Yûhenna re bêjin: Kor dibînin, şil û şeht rêve diçin, kotî paqij dibin, ker dibihîzin, mirî radibin û ji belengazan re mizgînî* tê dan. ²³Û xwezî bi wî yê ku li ser min dudilî nebe.”

²⁴Gava şandiyên Yûhenna çûn, wî dest pê kir û ji elaletê re li ser Yûhenna got: “Ma hûn derketin

çolê, da hûn çi bibînin? Çîtikeke ku li ber bayê diheje? ²⁵An hûn derketin çolê, da hûn çi bibînin? Mirovekî, ku cilên nermîn li xwe kirine? Va ye, yê bi cilên spehî û di dewlemendiyê de dijîn, ew di qesrên padîşahan de ne. ²⁶An jî hûn derketin, da hûn çi bibînin? Ma pêxemberekî? Erê, ez ji we re dibêjim, ji pêxemberekî hê bêtir. ²⁷Ev ew e, yê ku li ser hatiye nivîsîn: ‘Va ye, ez qasidê xwe li pêşiya te dişînim, ewê riya te li pêşiya te amade bike.’ ²⁸Ez ji we re dibêjim, di nav wan de, yê ku ji jinan çêbûne, tu kes ji Yûhenna meztir nîne, lê dîsa di Padîşahiya* Xwedê de yê herî biçûk ji Yûhenna meztir e.”

²⁹Gava tevahiya xelkê, heta bi bacgiran* jî ev yek bihîst, wan heqiya Xwedê nas kir, çimkî bi imadkirina* Yûhenna hatibûn imadkirin. ³⁰Lê belê heçî Fêrisî* û Şerîetzan* bûn, wan daxwaza Xwedê ya ku ji bo wan bû qebûl nekir, çimkî bi imadkirina Yûhenna nehatibûn imadkirin. ³¹“Ma vêca ez mirovên vî nifşî bi kê bişibînim û ew mîna kê ne? ³²Ew wek zarokên ku li nav meydana bajêr rûdin, bang dîkin hev û dibêjin: ‘Me ji we re li zirnê da û hûn nereqisîn. Me ji we re avêt ser miriyan û hûn negirîn.’ ³³Çimkî Yûhennayê imadkar hat, ne nan dixwar û ne şerab vedixwar û we digot: ‘Cinên wî hene.’ ³⁴Kurê* Mirov jî hat, ew dixwe û vedixwe û hûn dibêjin: ‘Ev mirovekî xwere û şerabvexwer e, hevalê bacgir û gunehkaran e.’ ³⁵Lê belê şehrezayî ji aliyê hemû zarowên xwe ve rast hatiye dîtin.”

Lêbihûrtina li jina gunehkar

³⁶Vêca yekî ji Fêrisiyan* xwest ku Îsa bi wî re xwarinê bixwe, ew çû mala yê Fêrisî û li sifrê rûnişt. ³⁷Û li bajêr jineke gunehkar hebû. Gava wê bihîst ku ew li mala yê Fêrisî li ser sifrê rûniştiye, wê di firaxeke mermerê sipî de rûnekî bîhnxweş anî. ³⁸Ew ji pişt ve li ber lingên wî rawesta, bi girîn dest pê kir, lingên wî bi hêstiran şil kirin û ew bi pora serê xwe zuwa kirin. Piştî wê lingên wî maç kirin û rûn* li wan da. ³⁹Gava yê Fêrisî, yê ku ew xwestibû mala xwe, ev dît, ji xwe re got: "Heke ev pêxember bûya, wê bizaniya, ka ev kî ye û ew çî jin e, ya ku destê xwe dide wî. Çimkî ew yeke gunehkar e."

⁴⁰Îsa jê re got: "Şimûn*, ez dixwazim tişteki ji te re bêjim." Wî got: "De bêje mamoste." ⁴¹"Du deyndarên deynxwazekî hebûn; yek ji wan bi pênc sed û yê din bi pêncî zîvî* deyndar bû. ⁴²Lê ji ber ku nikaribûn vegerînin, ew li herduyan jî bihûrt. Vêca kîjan ji herduyan wê bêtir hez ji wî bike?" ⁴³Şimûn lê vegerand û got: "Ez dibêjim hema, ewê ku bêtir lê hatî bihûrtin." Wî jî jê re got: "Te rast tê derxist." ⁴⁴Wî berê xwe da jinê û ji Şimûn re got: "Tu vê jinê dibînî? Ez hatim mala te, te av jî ji bo lingên min neda, lê belê wê lingên min bi hêstiran şil kirin û bi pora xwe zuwa kirin. ⁴⁵Te maçek jî neda min, lê belê wê ji hinga ku ez ketime hindur, dev ji maçkirina lingên min bernedaye. ⁴⁶Te rûnek* li serê min neda, lê wê rûnekî bîhnxweş li lingên min da. ⁴⁷Loma ez ji te re dibêjim, li gunehên wê yê gelek hat bihûrtin.

Ji ber vê yekê wê gelekî hez kiriye. Lê belê yê ku jê re hindik tê lêbihûrtin, ew hindik hez dike.”

⁴⁸Û wî ji wê re got: “Li gunehên te hat bihûrtin.”

⁴⁹Vêca yên ku pê re li ser sifrê rûniştibûn, dest pê kirin û ji xwe re gotin: “Gelo ev kî ye ku li gunehan jî dibihûre?” ⁵⁰Hingê wî ji jinê re got: “Baweriya te tu xilas kirî. De vêca bi aştî here.”

Ew jinên ku li pey Îsa diçûn

8 Û piştîre Îsa di bajar û gundan re diçû, hîn fikir û Mizgîniya* Padîşahiya* Xwedê dida. Her diwanzdeh jî pê re bûn. ²Herwekî hin jinên ku ji rûhên xerab û nexweşîyan hatibûn qenckirin bi wan re bûn: Meryema ku jê re Mejdelanî dihat gotin, ya ku heft cin ji wê derketibûn, ³û Yohana jina Xûzayê wekîlê mala Hêrodês* û Sosin û gelekên din ku bi malê xwe alîkariya wan dikirin.

Mesela erdê qenc û neqenc

⁴Û gava elaleteke mezin ji xelkê ji her bajarî li ba Îsa civiya, wî meselek ji wan re got: ⁵“Yê cotkarî derket, da here tovê xwe biçîne. Hê wî tovê xwe direşand, hinek kete ser rê. Vêca xelkê pê lê kir û teyrên ezmanan ew xwar. ⁶Û hinek jê kete ser erdê kevirî û şîn bû, lê zû hişk bû, ji ber ku ew bê rewa bû. ⁷Hinek jê kete nav stiriyan, stirî jî pê re şîn bûn û ew fetisandin. ⁸Hin jî kete ser erdekî qenc, şîn bû û berê wî sêd tovî bû.”

Piştîre Îsa bi dengekî bilind got: “Ewê ku guhên wî ji bihîstinê re hene, bila bibihîze!”

Şirovekirina mesela erdê qenc û neqenc

⁹Vêca şagirtên* wî ji wî pirsîn, ka maneya vê meselê çi ye? ¹⁰Wî jî got: “Heçî hûn in, ji we re hatiye dan, ku hûn sirên* Padîşahiya Xwedê bizanin, lê heçî yên din in, ji wan re bi meselan tê gotin, da ku ew binihêrin, lê nebînin û bibihîzin, lê fêm nekin.

¹¹“Maneya vê meselê jî ev e: Tov peyva Xwedê ye. ¹²Tovê ku kete ser rê, ew in, yên ku gotinê dibihîzin, lê Îblîs* tê û wê ji dilên wan derdixe, da ku ew baweriyê neynin û xilas nebin. ¹³Heçî yên ser erdê kevirî ne, ew in, yên ku çaxê gotina Xwedê dibihîzin, wê bi dilxweşî qebûl dikin; lê ew bê ra ne, baweriya wan heta bi demekê ye û di çaxê ceribandînê de ew ji rê derdikevin.

¹⁴“Yên ku ketine nav stiriyan jî, ew in, yên ku dibihîzin, lê gava didin ser rê, bi xem, dewlemendî û kêfên vê dinyayê difetisin û berên gihayî nadin. ¹⁵Lê heçî yên di nav erdê qenc de ne, ew in, ku gotina Xwedê dibihîzin, bi dilekî pak û dirist di dilê xwe de dihilînin û bi bîhna fereh ber didin.

Çira nayê nixumandin

¹⁶“Tu kes çirayê pênxaxê û bi firaxekê nanixumîne, an wê naxe bin nivînan, lê belê ewê wê deyne ser pêçirê*, da yên ku werin hindur ronahiyê bibînin. ¹⁷Çimkî tişteki veşartî nîne ku wê neyê eşkerekirin û ne jî tişteki nixumandî heye ku neyê naskirin û nekeve ber ronahiyê. ¹⁸Ji ber vê yekê,

bizandin ku hûn çawa guhdarî dikin, çimkî yê ku pê re heye, wê ji wî re bêtir were dan û yê ku pê re nîne, tiştê ku ew yê xwe guman dike jî, wê ji wî were standin.”

Dê û birayên Îsa

¹⁹Hingê dê û birayên Îsa hatin ba wî, lê belê wan ji ber piraniya xelkê nikaribû xwe bigihînin wî. ²⁰Û jê re gotin: “Diya te û birayên te li derve rawestane û dixwazin te bibînin.” ²¹Lê belê wî li wan vegerand û got: “Diya min û birayên min ew in, yên ku gotina Xwedê dibihîzin û dikin.”

Îsa bahoze radiwestîne

²²Rojekê ji rojan ew bi şagirtên* xwe ve li qeyikekê siwar bû, wî ji wan re got: “Werin, em herin aliyê din î golê.” Û bi rê ketin. ²³Gava ew bi qeyikê diçûn, ew bi xew ve çû. Hingê bahozekek li golê rabû, av diket qeyikê û ew ketin tehlûkê. ²⁴Û şagirt nêzikî wî bûn, ew hişyar kirin û gotin: “Ya Hosta, ya Hosta, va ye, em wêran dibin.” Vêca ew rabû û wî dengê xwe li ba û pêlên avê hilda. Êdî bahoze rawesta û dinya bê deng bû. ²⁵Vêca wî ji wan re got: “Kani baweriya we?” Belê ew tirsîyan û wan ecêbmayî ji hev re got: “Ma ev kî ye, yê ku li ba û avê emir dike û ew bi ya wî dikin?”

Îsa yekî cinoyî li Girasîne qenc dike

²⁶Ew çûn herêma Girasîniyan, ya ku diket

pêşberî Celîlê. ²⁷ Gava ew derket ser bejê, mirovek ji wî bajarî rastî wî hat ku cin di wî de hebûn. Wî ji mêj ve cil li xwe nedikirin û li malê nedima. Ew li nav goristanan dima. ²⁸ Gava wî Îsa dît, kir qîrîn û xwe li ber wî avêt erdê û bi dengê bilind got: “Ma te çi ji min divê, ya Îsa, Kurê* Xwedayê Herî Bilind? Ez lavan ji te dikim, min nede ezabê.” ²⁹ Çimkî Îsa emir li ruhê nepak kiribû, ku ji wî mirovî derkeve. Wî cinî pir caran ew digirt. Bi ser ku ew bi qeyd û zincîran girêdayî dihat girtin jî, lê dîsa wî qeyd dişkandin û cin ew diajot çolan. ³⁰ Îsa jê pirsî û got: “Navê te çi ye?” Wî got: “Lejyon*”, ji ber ku gelek cin ketibûn nava wî. ³¹ Cinan ji Îsa lavlav kir, da ew emir li wan neke, ku ew herin kortala* bê binî. ³² Vêca garaneke mezin ji berazan li wê derê bû. Ew li ser çiyê diçêrîn. Wan jê lava kir, ku ew destûrê bide wan, da ew bikevin wan berazan. Wî jî destûr da wan. ³³ Vêca cin ji wî mirovî derketin û ketin berazan, garan jî çû û xwe di kendêl re li golê werkir û xeniqî.

³⁴ Çaxê gavanan dît ku çî çêbû, ew revîn û ev xeber li nav bajêr û gundan belav kirin. ³⁵ Vêca xelk derketin, da bibînin, ka çi çêbûbû. Û hatin ba Îsa û ew mirovê ku cin ji nav wî derketibûn, bi cil û li ser hişê xwe li ber lingên Îsa rûniştî dîtin û tirsîyan. ³⁶ Yên ev tişt dîtibûn, ji wan re gotin, ka çawa yê cinoyî* hat qenckirin. ³⁷ Û tevahiya xelkê ji hawirdora Girasînê ji wî xwestin ku ew ji nav wan here, çimkî tirseke mezin ketibû dilê wan. Îsa jî kete qeyikê û vegeriya. ³⁸ Lê belê ew zilamê ku cin ji wî

derketibûn, lava ji Îsa kir, da ew wî bi xwe re bihêle. Lê belê wî ew rêkir û jê re got: ³⁹“Vegere mala xwe û bêje, ka Xwedê çi ji te re kiriye.” Ew jî çû û li nav bajêr hemûyî kir deng, ku Îsa çi ji wî re kiribû.

Keçika serdarê kinîştê û jina bêçare qenc dibin

⁴⁰Û gava Îsa vegeriya, xelkê ew anî nav xwe, çimkî hemû li hêviya wî bûn. ⁴¹De vêca serdarekî kinîştê, ku navê wî Yayîro bû, hat. Wî xwe avêt ber lingên Îsa û jê lava kir, ku ew pê re here mala wî, ⁴²çimkî keçeke wî bi tenê hebû ku nêzîkî diwanzdeh salî û li ber mirinê bû. Vêca gava Îsa diçû, elaletê ew di nav xwe de dida ber palan. ⁴³Û jineke ku ji diwanzdeh salan ve xwîn jê diçû û her tiştên ku wê abora xwe pê fikir, dabû hekîman* û kesekî nikaribû wê qenc bike, ⁴⁴ji pişt ve hat û destê xwe gihand dawa kirasê Îsa. Û di cih de xwîna wê jê çikiya. ⁴⁵Vêca Îsa pirsî: “Ew kî bû ku destê xwe li min da?” Gava her kesî înkâr kir, Petrûs* got: “Ya Hosta, elalet li te tê hev û te dide ber palan û tu dibêjî: ‘Ew kî bû ku destê xwe li min da?’ ” ⁴⁶Lê belê Îsa got: “Yekî destê xwe li min da, çimkî ez pê hesiyam, ku qewet ji min derket.” ⁴⁷Gava wê jinê dît ku ew veşartî nema, ew lerizî, hat û xwe avêt pêşiya wî û li pêş tevahiya xelkê got ku wê ji ber çi destê xwe li wî da û çawa ew di cih de qenc bû. ⁴⁸Û Îsa jê re got: “Keça min, baweriya te tu qenc kirî. De vêca bi aştî here.” ⁴⁹Hê Îsa dipeyvî, yek ji mala

serdarê kinîştê hat û got: “Keça te mir. Êdî mamoste reht neke.” ⁵⁰Lê belê, gava Îsa ev bihîst, lê vegerand û got: “Netirse, tenê baweriya xwe bîne û keçik wê qenc bibe!” ⁵¹Gava ew hat xênî, wî nehişt kesek ji Petrûs, Yûhenna, Aqûb û dê û bavê keçikê pê ve bi wî re derbas bibe. ⁵²Hemû li ser wê digirîn û şîn dikirin. Lê belê Îsa ji wan re got: “Negirîn, ew nemiriye, lê ew di xew de ye.” ⁵³Ew pê kenîn, çimkî wan dizanibû ku ew miriye. ⁵⁴Wî rahişt destê wê, bang kir û got: “Wa keçikê, rabe ser xwe!” ⁵⁵Hingê ruhê wê lê vegeriya û ew di cih de rabû ser xwe. Û Îsa emir kir, ku tiştêkî xwarinê bidinê. ⁵⁶Dê û bavê wê heyirî man. Wî emir li wan kir, ku ew ji kesekî re nebêjin, ka çi bûye.

Îsa her diwanzdeh şagirtên xwe dişîne

9 Vêca Îsa her diwanzdeh şagirtên xwe li hev kom kirin, qewet û desthilatî li ser hemû cinan û ji bo qenckirina nexweşiyan da wan. ²Û wî ew şandin, da ew Padîşahiya* Xwedê bidin naskirin û nexweşan qenc bikin. ³Û ji wan re got: “Tiştêkî ji bo rê bi xwe re nebin, ne dar, ne tûr, ne nan, ne pere û ne jî du kiras. ⁴Û xaniyê ku hûn bikevinê, li wir bimînin û ji wir bidin rê. ⁵Û li her dera ku ew we qebûl nekin, ji wî bajarî derkevin û toza lingên xwe biweşînin, da hûn wan hişyar bikin.” ⁶Vêca ew derketin û gund bi gund derbas dibûn. Wan Mizgînî* dida û li her derê nexweş qenc dikirin.

Hêrodêsê serdar şaş dimîne

⁷Û Hêrodêsê* serdar her tiştê ku çêbûbû, bihîst û şaş ma, çimkî hinan digot ku Yûhenna* ji nav miriyan rabûye; ⁸hinekên din digot ku Êlyas xuya bûye û hinan jî digot ku yek ji pêxemberên berê ji nû ve rabûye. ⁹Û Hêrodês got: “Min serê Yûhenna da birîn. Lê gelo ev kî ye, evê ku ez van tiştan li ser dibihîzim?” Û lê geriya, da wî bibîne.

Îsa pênc hezaran ji pênc nan û du masiyan têr dike

¹⁰Û gava şandî* vejeriyan, ji Îsa re her tiştê ku wan kiribû, gotin. Û wî ew bi xwe re birin û bi tenê çû nêzîkî bajarekî bi navê Beytsayda. ¹¹Û gava elaletê ev bihîst, ew li pey wî çû. Wî ew qebûl kirin û ji wan re li ser Padîşahiya Xwedê peyivî. Wî yên hewceyî qenckirinê, qenc dikirin. ¹²Vêca roj li ber ava bû, her diwanzdeh hatin û jê re gotin: “Xelkê berde, da ew herin gundên hawîrdor û nav malan, da xwarin û cihê razanê ji xwe re bibînin, çimkî em li vê derê li cihekî xurû vala ne.” ¹³Lê belê wî ji wan re got: “Hûn xwarinê bidin wan!” Û wan lê vegerand û got: “Ji pênc nan û du masiyan pê ve tişteki me nîne. Wekî din divê em herin û ji tevahiya vê elaletê re xwarinê bikin.” ¹⁴Çimkî ew nêzîkî pênc hezar mêr in. Vêca wî ji şagirtên xwe re got: “Bihêlin ku ew kom bi kom, di her yekê de pêncî, li hev rûnin.” ¹⁵Wan wilo kir û hiştin hemû li hev rûnin.

¹⁶Û wî rahişt her pênc nan û herdu masiyan, çavên xwe ber bi ezmanan ve rakir û şikir kir, ew şkandin û dan şagirtên xwe, da ew wan deynin ber elaletê. ¹⁷Û wan xwar û hemû têr bûn û hê diwanzdeh selikên nanên hûrbûyî jî, yên ku ji ber wan mabûn, dan hev.

Petrûs şahidiyeke rast li ser Îsa dide

¹⁸Carekê, gava wî bi tenê dua dikir, şagirtên wî li ba wî bûn û wî ji wan pirsî û got: “Li gora gotina xelkê ez kê me?” ¹⁹Wan lê vegerand û got: “Hin dibêjin: Yûhennayê imadkar*, hin Êlyas û hinekên din jî dibêjin ku yek ji pêxemberên berê rabûye.” ²⁰Û wî ji wan pirsî: “Lê vêca hûn dibêjin ku ez kê me?” Petrûs lê vegerand û got: “Tu Mesîhê* Xwedê yî!” ²¹Lê belê wî tembîh li wan kir û emir da wan, ku ew vê yekê ji kesekî re nebêjin. ²²Wî got: “Divê Kurê* Mirov gelek cefayê bikişîne û ji aliyê rihsipî, serekên kahînan* û Şerîetzanan* ve were redkirin û kuştin û roja sîsiyan ji mirinê rabe.”

Rahêje xaça xwe û li pey min were

²³Vêca wî ji hemûyan re got: “Yê ku bixwaze li pey min were, bila ew xwe înkâr bike, her roj rahêje xaça xwe û li pey min were. ²⁴Çimkî yê bixwaze jiyana xwe rizgar bike, ewê wê winda bike, lê belê yê jiyana xwe di ber min de winda dike, ewê wê xilas bike. ²⁵Ma çi feyda mirovekî heye, heke hemû dinyayê bi dest bixe, lê belê ew

xwe bi xwe winda bike, an ziyaneke mezin bigihîne xwe? ²⁶Û yê ji ber min û gotinên min ji xwe fihêt bike, wê Kurê* Mirov jî ji ber wî ji xwe fihêt bike, gava ku ew bi rûmeta xwe, ya Bavê* xwe û ya milyaketên pîroz ve were. ²⁷Bi rastî ez ji we re dibêjim ku di nav yên li vir rawestayî de hinek hene, yên ku mirinê tam nakin, heta ku ew Padîşahiya Xwedê nebînin.”

Şagirt Îsa di nûr û rûmeta wî de dibînin

²⁸Vêca, bi nêzîkî heşt rojan piştî van gotinan, wî Petrûs, Yûhenna û Aqûb bi xwe re birin û hilkişî ser çiyê, da dua bike. ²⁹Û gava wî dua fikir, xuyabûna rûyê wî hat guhertin, cilên wî sipî bûn û şewq dan. ³⁰Û va ye, du zilam pê re dipeyivîn. Ew Mûsa û Êlyas bûn. ³¹Ew di nav rûmetê de xuya bûbûn û li ser mirina wî, ya ku wê li Orşelîmê biçûya serî, dipeyivîn. ³²Belê Petrûs û yên pê re ketibûn xewa giran; piştî ew qenc hişyar bûn, wan rûmeta wî û herdu zilamên pê re rawestayî dîtîn. ³³Û çaxê ew ji wî cihê dibûn, Petrûs ji Îsa re got: “Ya Hosta, qenc e ku em li vir bin. Ka em sê holikan çêbikin, yek ji te re, yek ji Mûsa re û yek jî ji Êlyas re.” Belê wî nizanibû ku ew çî dibêje. ³⁴Vêca hê ew wilo bi gotin, ewrek hat û siya xwe li ser wan veda. Gava ew ketin nav ewr, tirsîyan. ³⁵Vêca dengê ji ewr hat û got: “Ev e Kurê min î bijartî! Guhdariya wî bikin!” ³⁶Û gava deng hat, Îsa tenê ma. Û wan devê xwe girt û di wan rojan de ji kesekî re tiştek ji wê ya ku wan dîtibû, negotin.

Îsa cinê nepak ji kurik derdixe

³⁷ Vêca wilo çêbû ku roja din, gava ew ji çiyê hatin xwarê, elaletêke mezin ber bi wî ve hat. ³⁸ Zilamekî ji nav elaletê bi dengekî bilind bang kir û got: “Wa Mamoste, ez lava ji te dikim, bi çavê rehmê li kurê min binihêre, çimkî ew yê min î bi tenê ye. ³⁹ Va ye, ruhek wî digire, ew ji nişkê ve dike qîrîn û ew wî ji hev vedihejîne, heta kef bi ser devê wî dikeve û hema bêje wî bernade. Ew wî ji dil dipelixîne. ⁴⁰ Min lava ji şagirtên te kir, da ew wî derxin, lê belê wan nikaribû.” ⁴¹ Vêca Îsa lê vegerand û got: “Hey nifşê bêbawerî û jirêderketî, ma ezê heta kengê bi we re bim û li we sebir bikim? Ka kurê xwe bîne vir!” ⁴² Belê hê ew di rê de, cin ew avêt erdê û jihevhişweşand. Û Îsa dengê xwe li cinê nepak hilda, kurik qenc kir û ew li bavê wî vegerand. ⁴³ Vêca ew hemû ji mezinahiya Xwedê ecêbmayî diman.

Îsa cara diduyan li ser mirina xwe dipeyive

Gava hê hemû ecêbmayî diman, ku wî çî fikir, wî ji şagirtên xwe re got: ⁴⁴ “Van gotinan bixin guhên xwe, çimkî Kurê* Mirov wê were xistin nav destê mirovan.” ⁴⁵ Belê wan ev gotin fêm nekir. Ew ji wan veşartî bû, da ew tenegehînin. Û wan newêribû, vê gotinê jê bipirsîn.

Yê ji hemûyan meztir kî ye?

⁴⁶Û dabaş ket nav wan, ka di nav wan de yê herî mezin kî ye. ⁴⁷Gava Îsa fikirên dilê wan zanî, wî zarokek anî û li teniştê xwe danî ⁴⁸û ji wan re got: “Ew kesê ku vê zarokê bi navê min qebûl bike, ew min qebûl dike û ew kesê ku min qebûl dike, ew wî qebûl dike, yê ku ez şandime. Çimkî kî di nav we hemûyan de yê herî biçûk e, ew yê mezin e.”

Kî ne li dijî we ye, ew bi we re ye

⁴⁹Belê Yûhenna rabû û jê re got: “Ya Mamoste, me mirovek dît, bi navê te cin derdixistin û me jî nehişt, çimkî ew bi me re li pey te nayê.” ⁵⁰Û Îsa jê re got: “Rê lê negirin, ji ber ku yê ne li dijî we ye, ew bi we re ye.”

Gundekî Sameriyan Îsa qebûl nake

⁵¹Û gava rojên hilkişîna wî nêzîk dibûn, wî berê xwe da Orşelîmê, da here wê derê. ⁵²Wî qasid li pêşiya xwe şandin. Ew çûn gundekî Sameriyan*, da amadekariyê jê re bikin. ⁵³Û wan ew qebûl nekir, ji ber ku wî berê xwe dabû Orşelîmê. ⁵⁴Vêca gava şagirtên wî, Aqûb û Yûhenna ev yek dîtin, wan got: “Ya Xudan, te divê, ku em bêjin, da agir ji ezmanan bibare û wan helak bike, wek ku Êlyas kiribû?” ⁵⁵Belê ew zivirî û dengê xwe li wan hilda. ⁵⁶Û ew çûn gundekî din.

Mercên çûna li pey Îsa çi ne

⁵⁷Vêca, gava ew rêve diçûn, yekî jê re got: “Ezê li pey te werim, her dera ku tu heriyê.” ⁵⁸Îsa jê re got: “Kunên roviyan û hêlînên teyrikên ezmanan hene, belê ji Kurê* Mirov re cihekî ku ew serê xwe lê deyne nîne.” ⁵⁹Vêca wî ji yekî din re got: “Li pey min were!” Belê wî got: “Destûrê bide min, ku ez pêşî herim bavê xwe veşêrim.” ⁶⁰Îsa jê re got: “Bila mirî miriyên xwe veşêrin, heçî tu yî, tu here û Mizgîniya Padîşahiya Xwedê bêje!” ⁶¹Û yekî din jî got: “Ya Xudan, ezê li pey te bêm, lê pêşî destûrê bide min, da ez xatirê xwe ji maliyên xwe bixwazim.” ⁶²Û Îsa got: “Çi kesê ku destê xwe deyne ser halet û berê xwe bi paş ve bike, ew ne hêjayî Padîşahiya Xwedê ye.”

Şandina heftê şagirtî

10 Piştî vê yekê Xudan heftê şagirtên din jî hilbijart û ew dido dido li pêşiya xwe şandin her bajar û her cihê ku wî dixwest, ew bi xwe biçûyayê. ²Wî ji wan re got: “Rast e, dexil gelek e, belê pale hindik in. De vêca ji xwediye dexilê lavan bikin, da ew palan bişîne nav dexila xwe. ³Herin! Ez we wek berxan dişînim nav guran. ⁴Ne kîsik, ne tûr û ne jî çaroxan bi xwe re bibin û di rê de silavê nedin tu kesî. ⁵Û kîjan mala hûn bikevinê, pêşî bêjin: ‘Aştî li ser vê malê.’ ⁶Û heke mirovekî hêjayê aştîyê li wir hebe, aştîya we wê li ser wî bimîne; lê heke nebe, wê ew dîsa li we vegere. ⁷Û di wê malê de bimînin, tiştê wan î

heyî, bixwin û vexwin, çimkî yê pale hêja ye heqê xwe. Ji malekê neçin ya din. ⁸Û kîjan bajarê hûn bigihinê û ew we qebûl bikin, tiştê were ber we, bixwin. ⁹Û nexweşên tê de qenc bikin û ji wan re bêjin: ‘Padîşahiya Xwedê nêzîkî we bûye.’ ¹⁰Belê kîjan bajarê hûn bigihinê û ew we qebûl nekin, derkevin ser meydanên wî û bêjin: ¹¹‘Em wê toza ku ji bajarê we bi lingê me ve maye, bi ser we de diweşînin, belê vê bizanin ku Padîşahiya Xwedê nêzîkî we bûye.’ ¹²Ez ji we re dibêjim ku wê rojê halê Sodomê wê ji halê wî bajarî çêtir be.

Bajarên bêbawerî

¹³“Wey li te Xorazînê! Û wey li te Beytsaydayê! Heke ew kerametên ku di nav we de hatin kirin, di Sûr û Sayda de bihatana kirin, wanê ji mêj ve xirarên reş li xwe pêçayî û di xweliyê de rûniştî tobe bikirana. ¹⁴Lê belê roja hukum halê Sûr û Sayda wê ji yê we çêtir be. ¹⁵Û tu, hey Kefer-nahûmê, ma tê heta bi ezmanan bilind bibî? Na, tê heta bi diyarê* miriyan herî xwar. ¹⁶Yê ku guh dide we, ew guh dide min û yê ku we red dike, ew min red dike û yê min red dike, ew yê ku ez şandime, red dike.”

Vegerîna heftê şagirtî

¹⁷Her heftê bi şahî vegeriyan û gotin: “Ya Xudan, cin jî bi navê te bi ya me dikin.” ¹⁸Vêca wî ji wan re got: “Min dît ku çawa Îblîs* wek birûskê ji ezmanan ket. ¹⁹Va ye, min desthilatî* daye we, ku

hûn pê li mar û dûpişkan û hemû qeweta neyaran bikin û wê tu tişt ziyanê nede we. ²⁰Lê belê bi wê şa nebin ku cin bi ya we dikin, belê bi wê şa bin ku navên we li ezmanan hatine nivîsîn.”

Dilşabûna Îsa

²¹Di wî çaxî de Îsa bi Ruhê Pîroz şa bû û got: “Ya Bav*, Xudanê erd û ezmên, ez ji te re şikir dikim, ku te ev tiştên ha ji şehrezan û zaneyan veşartine û ji zarokên biçûk re eşkere kirine. Erê, Bavo, ji ber ku ev yek li te xweş hat. ²²Her tişt ji Bavê min ji min re hatiye dan. Kesek nizane kur kî ye, ji Bav pê ve û kesek nizane, Bav kî ye, ji xeynî Kur û yê ku Kur bixwaze bi wî bide eşkerekirin.” ²³Û wî berê xwe bi taybetî da şagirtan û got: “Xwezî bi wan çavên ku wan tiştan dibînin, yên ku hûn dibînin. ²⁴Çimkî ez ji we re dibêjim ku gelek pêxember û padîşahan xwestin, wan tiştên ku hûn dibînin, bibînin, lê belê wan ew nedîtin û wan tiştên ku hûn dibihîzin, bibihîzin, lê belê nebihîstin.”

Mesela Sameriyê dilpak

²⁵Vêca Şerîetzanek rabû, ew ceriband û got: “Ya Mamoste, ma ez çi bikim, da ku ez bibime wêrisê jiyana herheyî?” ²⁶Îsa lê vegerand û got: “Ma di Şerîetê de çi nivîsiye? Tu çawa dixwînî?” ²⁷Wî lê vegerand û got: “Bi hemû dilê xwe, bi hemû canê xwe, bi hemû hîmeta xwe û bi hemû hişê xwe hez ji Xudan, Xwedayê xwe bike û hez ji

cîranê xwe bike, çawa tu hez ji xwe bi xwe dikî.”
²⁸Îsa lê vegerand û got: “Te rast got, de vêca wilo bike, tê bijî.”

²⁹Lê belê wî yê zane xwest xwe rûsipî derxe û ji Îsa re got: “Ma cîranê min kî ye?” ³⁰Îsa lê vegerand û got: “Zilamek ji Orşelîmê daket xwarê û çû bajarê Eriha. Ew kete nav destên rêbiran*. Rêbiran ew tazî kir, lêxistin û hema bêje nîvkuştî dev jê berdan û çûn. ³¹Û wilo çêbû ku kahînekî xwe bi wê riyê de berdida. Gava wî ew dît, wî xwe jê dûr kir û di aliyê din re bihûrî û çû. ³²Bi vî awayî yekî Lêwî* jî hate wê derê, wî jî ew dît û di aliyê din re bihûrî û çû. ³³De vêca yekî Samerî* jî di wê riyê re derbas dibû. Gava wî ew dît, dilê wî pê şewitî. ³⁴Ew çû ba wî. Wî zeyt û şerab bi birînên wî de kirin û ew girêdan. Piştî wî ew li ser dewara xwe siwar kir, bir mêvanxaneyekê û lê bû xwedî. ³⁵Roja din du zîv* derxistin, dan xwediyê mêvanxaneyê û jê re got: ‘Li vî mirovî bibe xwedî, her tiştê ku te bêtir lê serf kir, gava ez vegerim, ezê bidim te.’

³⁶“Vêca, bi gumana te, kîjan ji van hersiyan bû cîranê wî yê ku ketibû destê rêbiran?” ³⁷Şerîetzan lê vegerand û got: “Ewê ku dilê wî pê şewitî.” Îsa got: “De vêca tu jî here û wilo bike!”

Di mala Merta û Meryemê de

³⁸Û gava ew bi riya xwe ve diçûn, Îsa kete gundekî. Û jineke ku navê wê Merta bû, ew qebûl kir mala xwe. ³⁹Xwişkeke wê jî hebû, navê wê Meryem bû. Meryem li ber lingên Îsa rûniştibû

û guhê xwe dida gotina wî. ⁴⁰Belê heçî Merta bû, ew bi gelek tiştan ve pir mijûl dibû. Ew hat ba Îsa û jê re got: “Ya Xudan, ma te hay jê nîne ku xwişka min ez di kar de bi tenê hiştîme? De jê re bêje ku ew alî min bike.” ⁴¹Lê Xudan lê vegerand û got: “Merta, Merta, tu xema gelek tiştan dixwî û xwe bi wan reht dikî, ⁴²lê belê tiştek bi tenê lazîm e. Vêca heçî Meryem e, wê ya qenc ji xwe re bijartîye, ewa ku wê jê neyê standin.”

Hînkirina duayan

11 Carekê Îsa li cihekî dua dîkir û gava wî dua xwe xilas kir, yekî ji şagirtên wî jê re got: “Ya Xudan, ka me hînî duakirinê bike, çawa ku Yûhenna şagirtên xwe hîn kirine.” ²Îsa ji wan re got: “Çaxê hûn dua bikin, bêjin:

‘Ya Bavo*, bila navê te pîroz be,
Bila Padîşahiya te were.

³Nanê me yê rojê, roj bi roj bide me.

⁴Û li gunehên me bibihûre,
Çimkî em jî li hemû deyndarên xwe dibihûrin
Û me nebe ceribandînê.’”

⁵Û wî ji wan re got: “Kî ji we dostekî wî hebe ku ew nivê şevê here ba wî û jê re bêje: ‘Dosto, ka sê nanan bi deyn bide min, ⁶çimkî dostê min ji riyeke dûr hatiye ba min û tiştekî min nîne ku ez deynim ber wî.’ ⁷Û ew jî ji hindur lê vegerîne û bêje: ‘Min reht neke. Êdî derî girtiye û zarokên min li ba min di nav nivînan de ne. Ez nikarim rabim û nêrî bidime te.’” ⁸Ez ji we re dibêjim, heke ew ji bo dostaniyê ranebe jî û nede wî, ewê

ji ber bêerziya wî rabe û çî jê re lazîm be, wê bide wî. ⁹Û ez jî ji we re dibêjim:

Bixwazin, wê ji we re were dan,
bigerin, hûnê bibînin,
li derî bixin, ewê ji we re vebe.

¹⁰Çimkî yê dixwaze, distîne
û yê digere, dibîne
û yê li derî dixê, jê re vedibe.

¹¹Ka di nav we de bavek heye ku kurê wî masiyekî jê bixwaze û ew ji dêla masî marekî bide wî?

¹²An ku ew hêkekê bixwaze û ew ji dêla wê dûpişkekî bide wî? ¹³Vêca heke hûn, yê xerab in jî, hûn dizanin tiştên qenc bidin zarokên xwe, ma Bavê ezmanî hê çiqas bêtir wê Ruhê Pîroz bide wan yê ku ji wî dixwazin."

Derxistina cinan

¹⁴Û Îsa cinekî lal derdixist û gava ku cin derket, yê lal peyivî û xelk ecêbmayî ma. ¹⁵Lê hinekan ji wan got: "Ew bi serekê cinan, Belzebûl*, cinan derdixê." ¹⁶Vêca hinekên din Îsa ceriband û nîşanek ji ezmanan jê xwestin. ¹⁷Lê belê Îsa bi fikirên dilê wan zanî û ji wan re got: "Her padîşahiya ku li dijî hev dubendiyê bike, xera dibe û mala ku yekîtiya wê nebe, dikeve. ¹⁸Û heke Îblîs li dijî xwe bi xwe rabe, wê padîşahiya wî çawa bimîne? Çimkî hûn dibêjin ku tu bi Belzebûl* cinan derdixî. ¹⁹Heke ez bi Belzebûl cinan derdixim, ma naxwe yê ku li pey we tên, ew wan bi çî derdixin? Ji ber vê yekê ewê bibîne hakimên we. ²⁰Lê heke ez bi destê Xwedê cinan derdixim, ji

xwe hingê Padîşahiya Xwedê gihaye we. ²¹Çaxê yekî çekdar û bi qewet qesra xwe diparêze, tiştên wî di ewlehdariyê de dimînin. ²²Lê çaxê yekî ji wî biqewettir biavêje ser wî û bikaribe wî, wê ew hemû çekên wî, yên ku ew li wan ewleh dibû, bistîne û palûtê leva bike. ²³Yê ku ne bi min re ye, li dijî min e û yê ku bi min re necivîne, belav dike.

Vegerîna ruhê xerab

²⁴“Çaxê ruhê nepak ji mirov derdikeve, di cihên bê av re dibihûre, ji bo li rihetiyê bigere û gava nabîne, dibêje: ‘Ezê vegerim mala xwe ya ku ez jê derketime,’ ²⁵tê û dibîne ku ew maliştî û xemilandiye. ²⁶Hingê ew diçe û heft ruhên din yên ji xwe xerabtir tine û ew dikevinê û li wir rûdin. Û halê wî mirovî yê paşî ji yê pêşî xerabtir dibe.”

Xwezîtiya rast

²⁷Çaxê Îsa hê ev tişt digotin, jinekê ji elaletê dengê xwe hilda û ji wî re got: “Xwezî bi wî zikê ku tu aniyî û bi wan çiçikên ku tu mêjandiyî.” ²⁸Lê belê wî got: “Rast e, lê hê bêtir xwezî bi wan, yên ku xebera Xwedê dibihîzin û pêk tînin!”

Nîşanan dixwazin

²⁹Û çaxê ku xelk li wî diciviyan, Îsa dest bi gotinê kir: “Ev nîşê ha nîşekî xerab e, nîşanekê dixwaze û ji nîşana Ûnis pêxember pê ve nîşaneke

din ji wan re nayê dan. ³⁰Çimkî çawa ku Ênis ji xelkê Nînewê re bûye nîşan, Kurê Mirov jî wê ji vî nifşî re wilo be. ³¹Şahbanûya Başûr di roja hukum de wê bi xelkê vî nifşî re rabe û wê wan sûcdar bike; çimkî ew ji kujên dinyayê hat, ku guh bide şehrezayiya Silêman, vêca va ye, yekî ji Silêman meztir li vir e. ³²Xelkê Nînewê di roja hukum de wê bi xelkê vî nifşî re rabin û wan sûcdar bikin, çimkî ew bi gotina Ênis ji gunehan vegeyriyan û va ye yekî ji Ênis hê meztir li vir e.

Çira bedena te çavê te ye

³³“Tu kes çirayê pênxaxê û danayne cihekî veşartî, an jî naxe bin çapê, lê datîne ser pêçirê*, da yên ku dikevin hindur, ronahiyê bibînin. ³⁴Çira bedena te çavê te ye. Heke çavê te saxlem be, hemû bedena te jî dibe ronahî, lê belê heke çavê te xerab be, bedena te jî dibe tarî. ³⁵Vêca hay ji xwe hebe ku ronahiya di dilê te de nebe tarî. ³⁶Heke bedena te hemû ronahî be û tu dera tarî tê de nebe, ew dibe wek ku çira bi şewqa xwe te ronahî dike, wilo hemû dibe ronahî.”

Îsa Fêrisîyan û Şerîetzanan neheq dike

³⁷Çaxê Îsa dipeyivî, yekî Fêrisî* hêvî ji wî kir, ku li ba wî xwarinê bixwe. Ew jî çû û li ser sifrê rûnişt. ³⁸Lê gava yê Fêrisî dît ku ji berî xwarinê wî destê xwe li gor edeta wan neşûst, ecêbmayî ma. ³⁹Lê Xudan ji wî re got: “Hûn Fêrisî derveyê qedeh û sêniyan paqij dikin, lê hindurê we tije

şêlandinî û xerabî ye. ⁴⁰Hey bêaqilno, ma yê derve çêkirî hindur jî çênekiriye? ⁴¹Lê ya qenc ew e ku hûn ji tiştên xwe yê heyî xêran bidin, hingê her tişt wê ji we re paqij bibe. ⁴²Lê belê wey li we Fêrisiyan! Çimkî hûn deheka* pûng, catir û hemû cûreyên pincarê didin. lê belê hûn dev ji heqî û hezkirina Xwedê berdidin. Diviya we ev bikirana û dev ji yê din jî bernedana. ⁴³Wey li we Fêrisiyan! Çimkî hûn di kinîştan* de ji kursiyê pêşî û di sûkan de ji silav standinê hez dikin. ⁴⁴Wey li we! Çimkî hûn wek wan gorên nenas in, yê ku mirovên li ser wan digerin, bi wan nizanin.”

⁴⁵Û yekî ji Şerîetzanan li Îsa vegerand û got: “Ya Mamoste, bi van gotinan tu me jî xerab derdixî.” ⁴⁶Lê Îsa lê vegerand û got: “Wey li we jî, hûn Şerîet-zanno! Çimkî hûn barên hilgirtina wan zehmet didin piştî mirovan û hûn bi xwe tiliyeke xwe jî nadin wan baran. ⁴⁷Wey li we! Hûn qubên pêxemberan çêdikin, yê ku bi destê bav û kalên we hatine kuştin. ⁴⁸Bi vî awayî hûn dibin şahid ji bo karên bav û kalên xwe û hûn van rast dibînin, çimkî bavên we ew kuştin û hûn jî qubên wan çêdikin. ⁴⁹Ji ber vê yekê jî Şehrezayiya Xwedê got: ‘Ezê ji wan re pêxemberan û şandiyan* bişînim. Wê hin ji wan bikujin û hinan jî bidin cefayê,’ ⁵⁰da ku ji hinga dinya çêbûyî ve, xwîna pêxemberan ya ku hatiye rijandin, hemû ji vî nifşî were xwestin, ⁵¹ji xwîna Habîl heta xwîna Zekerya, yê ku di navbera gorîgeh* û Perestgehê* de hate kuştin. Erê, ez ji we re dibêjim ku wê ji vî nifşî were xwestin. ⁵²Wey li we Şerîetzanan!

Çimkî we rahiştiye mifta zanînê, hûn bi xwe neketin hindur û yên dixwestin bikevin hindur jî, we nehişt bikevinê.” ⁵³Çaxê Îsa ji wir derdiket, Şerîetzan û Fêrisiyan, li ser gelek tiştan pirs ji wî kirin û ew dan tengahiyê. ⁵⁴Ew li ber wî letabûn, ku xeberekê ji devê wî bigirin.

Durûtî

12 Di wî wextî de, çaxê ku xelk bi hezaran civiya, wilo ku pêlhev dikirin, Îsa pêşî ji şagirtên xwe re dest pê kir û got: “Xwe ji hevîrtirşkê Fêrisiyan biparêzin. Ew durûtî ye. ²Tiştêkî nixumandî nîne ku xuya nebe û tiştêkî veşartî nîne ku neyê zanîn. ³Ji ber vê yekê her tiştê ku we di tariyê de gotiye, wê di ronahiyê de were bihîstin û tiştê ku we di hindur de di guh de gotiye, wê li ser banan were bangkirin.

Bizanin ku divê tîrsa we ji kê hebe

⁴“Lê belê ez ji we dostên xwe re dibêjim: Ji wan netirsîn, yên ku bedenê dikujin û ji wê pê ve nikarin tiştêkî xerabtir bikin. ⁵Lê belê ezê ji we re bêjim ku hûnê ji kê bitirsîn: Ji wî bitirsîn, yê ku piştî dikuje, dikare biavêje dogehê*; erê, ez ji we re dibêjim ku ji wî bitirsîn! ⁶Ma pênc çivîk bi du peran nayên firotin? Lê belê dîsa Xwedê yek ji wan jî ji bîr nekiriye. ⁷Vêca hemû mûyên serên we jî hijmartî ne. Ji ber vê yekê netirsîn, hûn ji gelek çivîkan hêjatir in.

Eşkerekirin û înkarkirin

⁸“Û ez ji we re dibêjim: Ku kî min li ber mirovan eşkere bike, Kurê Mirov jî wê wî li ber milyaketên Xwedê eşkere bike, ⁹lê belê kî min li ber mirovan înkare bike, ew wê li ber milyaketên Xwedê were înkarkirin. ¹⁰Û kî li dijî Kurê Mirov xeberekê bêje, wê li wî bê bihûrtin, lê belê kî li dijî Ruhê Pîroz çerekê bike, li wî nayê bihûrtin. ¹¹Çaxê we bibin kinîştan, ber serek û hukumdaran, xeman nexwin ku hûnê çawa û çi bersîvê bidin, an çi bêjin. ¹²Çimkî Ruhê Pîroz wê we di wê saetê de hîn bike, ka divê hûn çi bêjin.”

Mesela dewlemendê bêaqil

¹³Yekî ji nav xelkê ji Îsa re got: “Ya Mamoste, ji birayê min re bêje, da ew wêristiyê bi min re leva bike.” ¹⁴Lê Îsa jê re got: “Ya mirov, kê ez li ser we kirime qazî an hakimê levakirinê?”

¹⁵Û Îsa ji wan re got: “Hay ji xwe hebin û xwe ji her cûreyê temahiyê biparêzin. Çimkî jiyana mirov ne bi pîrbûna malê wî ye.” ¹⁶Piştî wî meselek ji wan re got: “Erdê zilamekî dewlemend gelek ber da. ¹⁷Ew difikirî û wî di dilê xwe de got: ‘Hew cih maye ku ez dexila xwe bêximê. Gelo ez çi bikim?’ ¹⁸Û got: ‘Ezê halo bikim: Ezê hemû embarên xwe xera bikim, hinekên meztir ava bikim û ezê hemû dexil û malê xwe di wan de kom bikim. ¹⁹Û ezê ji canê xwe re bêjim: “Ya canê min, te ji xwe re têra gelek salan mal hilaniye. Vêca rûne, bixwe, vexwe û şa bibe.” ²⁰Lê belê

Xwedê jê re got: ‘Wa bêaqilo, wê îşev canê te ji te bê standin. Ma wê ew malê ku te hilaniye bi kê bimîne?’

²¹ “Ha ev e, halê wî kesê ku ji xwe re xezînan çêdike û di çavê Xwedê de ne dewlemend e.”

Xeman nexwin!

²² Û Îsa ji şagirtên xwe re got: “Ji ber vê yekê ez ji we re dibêjim, ji bo jiyana xwe xeman nexwin ku hûnê çî bixwin û ji bo bedena xwe jî xem nekin ku hûnê çî li xwe bikin. ²³Çimkî jiyan ji xwarinê û beden ji lixwekirinê hêjatir e. ²⁴Li qirikan binihêrin, ew ne diçînin, ne jî didirûn, ne kewarên wan, ne jî embarên wan hene û Xwedê dîsa jî wan xwedî dike; hûn çiqasî ji teyrikan hêjatir in! ²⁵Kî ji we bi xemxwarinê dikare kêlikekê bi ser jiyana xwe ve dirêjtir bike? ²⁶Vêca heke hûn nikarin tiştê herî biçûk jî bikin, çima hûn jî bo tiştên din xeman dixwin?

²⁷Li sosinan binihêrin, çawa mezin dibin; ew ne kar dikin, ne jî rîs dirêsin. Û ez ji we re dibêjim, Silêman jî di hemû rûmeta xwe de wek yeke ji wan li xwe nekiribû. ²⁸Lê belê ew geyayê ku îro di zeviyê* de dixuye û sibe wê were avêtin nav firinê, heke Xwedê wî halo bi cil bike, ma vêca ew wê we çiqasî zêdetir bi cil bike, hey kêmîmanno? ²⁹Hûn li xwarin û vexwarina xwe negerin û dudilî jî nebin, ³⁰çimkî hemû milletên dinyayê li van digerin. Bavê we jî dizane ku hûn hewceyî van tiştan in. ³¹Lê belê hûn li Padîşahiya wî bigerin û ev tiştên ha wê ji we re bên dan.

³²Ya keriyê biçûk, netirse, çimkî Bavê we razî bûye ku Padîşahiyê bide we. ³³Çi tiştê we heye bifiroşin û bikin xêr, ji xwe re kîsikên ku kevin nabin û xezînên ku li ezmanan kêr nabin, çêkin; li wê derê diz nêzîk nabe û bizûzk jî naxwe. ³⁴Çimkî xezîna we li ku derê be, dilê we jî wê li wê derê be.

Xulamê hişyar

³⁵“Bila piştî we girêdayî be û çirayên we pêketî bin. ³⁶Hûn jî wek wan mirovên ku li hêviya axayê xwe sekinîne, da çaxê ew ji dawetê vegere û li derî bixe di cih de bikaribin ji wî re vekin. ³⁷Çi xwezî bi wan xulaman, ku çaxê axayê wan bê, ew wan hişyar bibîne! Ez ya rast ji we re dibêjim ku ewê piştî xwe girêde, wan li ser sifrê rûnîne û wê were, xizmetê ji wan re bike. ³⁸Heke ew di nobeta diduyan de an di nobeta sisiyan de bê û wan xulaman halo bibîne, çi xwezî bi wan xulaman! ³⁹Lê vê bizanin ku heke malxwê malê bizaniya, ku diz wê kengê bê, ewê hişyar bîma û nedihîşt ku xaniyê wî neqeb bike. ⁴⁰Hûn jî pêkhatî bin, çimkî Kurê Mirov wê di saetekê de bê, ku ne di gumana we de ye.”

⁴¹Petrûs got: “Ya Xudan, tu vê meselê ji me re an ji her kesî re dibêjî?” ⁴²Û Xudan got: “Ew wekîlê rast û aqilmend kî ye, yê ku axayê wî ew daniye ser xulamên xwe, da xwarina wan di wextê wan de bide wan. ⁴³Xwezî bi wî xulamî, ku gava axayê wî bê, wî bibîne ku wilo dike. ⁴⁴Ez rast ji we re dibêjim ku axayê wî wê wî deynê ser

hemû malê xwe. ⁴⁵Lê belê heke ew xulam di dilê xwe de bêje: 'Axayê min di hatina xwe de dereng dimîne' û dest pê bike li xulam û xadiman bixe, bixwe û vexwe û serxweş bibe, ⁴⁶axayê wî xulamî wê di rojekê de bê, ku ew ne li hêviya wî ye û di saetekê de ku ew pê nizane û wê wî bike du perçe û behra wî bi pûtperestan re bide. ⁴⁷Ew xulamê ku daxwaza axayê xwe dizane jî, lê amadekarî nekiriye û ne jî bi daxwaza axayê xwe kiriye, wê gelek lêdanê bixwe. ⁴⁸Lê ewê ku nizane û tiştên layîqê lêdanê kirine, wê hindik lêdanê bixwe. Ji kê re gelek hatibe dan, wê gelek ji wî bê xwestin û ji kê re gelek hatibe spartin, wê ji wî bêtir bê xwestin.

Îsa dibe sebebê cudabûnê

⁴⁹"Ez hatime, ku agir biavêjim ser erdê û min çiqas dixwest ku ew niha pêketî be! ⁵⁰Lê belê imadbûneke* min heye ku divê ez pê imad bibim û ez çiqas reht im, heta ku ew temam bibe. ⁵¹Ma hûn guman dikin ku ez hatime aştîyê bînim dinyayê? Ez ji we re dibêjim: Na, lê belê hê ji wê bêtir ez hatime, da cudabûniyê bînim. ⁵²Çimkî ji niha û pê ve di malekê de pênc wê hebin, sisê ji diduyan û dido ji sîsiyan wê cuda bibin. ⁵³Bav wê li dijî kur rabe û kur li dijî bavê, dê li dijî keçê û keç li dijî dê, xesû li dijî bûkê û bûk wê li dijî xesûyê rabe."

Nîşanên zemên

⁵⁴Vêca Îsa ji xelkê re jî got: “Çaxê ku hûn dibînin ku ewrek ji Rojavayê bilind dibe, di cih de hûn dibêjin: ‘Baran wê bibare’ û wilo jî çêdibe. ⁵⁵Û çaxê ku bayê başûr tê, hûn dibêjin ku wê gelekî bibe germ û wilo dibe. ⁵⁶Hey durûno! Hûn halê rûyê erd û ezmên kifş dikin, lê çawa çêdibe ku hûn vî zemanî kifş nakin? ⁵⁷Û çima hûn biryara xwe nadin, ka çi ya rast e? ⁵⁸Çimkî çaxê tu bi neyarê xwe re diçî hukûmetê, di rê de bixebite, ku tu ji wî xilas bibî, da ew te nekişîne ber hakim û hakim te nede dest berdestiyê mehkemê û ew jî te neavêje zîndanê. ⁵⁹Ez ji te re dibêjim, heta tu polê* paşî nedî, tu ji wê derê dernakevî.”

Ji gunehên xwe vegerin, da hûn helak nebin

13 Di wî çaxî de hinek li wir bûn û ji Îsa re li ser wan Celîliyan digotin, yên ku Pîlato xwîna wan tevî qurbanên wan kiribû. ²Îsa li wan vegerand û got: “Ma ji we we* ye ku ev Celîlî ji hemû Celîliyên din gunehkartir bûn ku ev yek bi serê wan hat? ³Ez ji we re dibêjim: Na! Lê belê heke hûn ji gunehên xwe venegerin, hûnê hemû wilo helak bibin. ⁴An ew her hijdehên ku birca li Sîlwamê bi ser wan de ket û ew kuştin, ma ji we we* ye ku sûcên wan ji sûcên wan hemûyên ku li Orşelîmê dijiyan, bêtir bûn? ⁵Ez ji we re dibêjim, na, lê belê heke hûn ji gunehên xwe venegerin, hûn jî, hûnê hemû wilo helak bibin.”

Mesela hêjîra bê ber

⁶Wî ev mesele jî got: “Di rezê mirovekî de dareke hêjîrê çandî hebû. Ew hat, da li berê darê bigere, lê nedît. ⁷Wî ji yê rezvan re got: ‘Ev sê sal e, ez tîm û li berê vê dara hêjîrê digirim û nabînim. Wê bibire! Ji bo çî ew erdê jî bêkêr bike.’ ⁸Yê rezvan lê vegerand û got: ‘Ezbenî, îsal jî wê bihêle, hêta ku ez hawirdora wê bikolim û zibil bikim. ⁹Heke ev sala ku bê, wê ber da, qenc e, belê heke neda, hingê wê bibire.’”

Roja Şemiyê Îsa jineke qof qenc dike

¹⁰Vêca Îsa roja Şemiyê di kinîşteke de hîn dîkir. ¹¹Li wir jinek hebû ku ji hijdeh salan ve ruhekî nexweşiyê tê de bû. Ew qof* bûbû û nedikarî xwe rast bike. ¹²Çaxê Îsa ew dît, bang kir wê û ji wê re got: “Wa jinê, tu ji nexweşiya xwe azad bûyî!” ¹³Wî destên xwe danîn ser wê, jin di wê gavê de rast bû û pesnê Xwedê dida. ¹⁴Heçî serekê kinîştê bû, ew bi hêrs ket ku Îsa di roja Şemiyê de qenc dîkir. Wî dest pê kir û ji koma xelkê re got: “Şeş roj hene ku divê mirov di wan de kar bike. Di wan rojan de werin û ji nexweşiyên xwe qenc bibin, ne ku di roja Şemiyê de werin.” ¹⁵Lê belê Xudan lê vegerand û got: “Hey durûno! Ma her yek ji we roja Şemiyê ga an kerê xwe ji afir venake û nabe ser avê? ¹⁶Vêca heçî eva ha ye, ya ku keçeke Birahîm e ku ev hijdeh sal bûn, Îblîs ew girêdabû, ma bila ew di roja Şemiyê de ji vê qeyda ha nehata vekirin?” ¹⁷Gava wî ev yeka ha

got, neyarên wî hemû fihêtkar bûn û hemû xelk bi wan kerametên rûmetî yên ku wî dikirin, şa dibûn.

Du meselên li ser Padîşahiya Xwedê: Liba xerdelê û hevîrtirşk

¹⁸Belê Îsa got: “Ma vêca Padîşahiya Xwedê mîna çi ye? Û ez wê bi çi bişibînim? ¹⁹Ew dimîne vê yekê: Mirovekî libeke xerdelê bir û avête baxçê xwe. Vêca ew şîn bû û bû dar; û teyrikên ezmanan hêlînên xwe di nav çiqilên wê de çêdikirin.”

²⁰Û wî dîsa got: “Ma ez adîşaha Xwedê bişibînim çi? ²¹Ew mîna hevîrtirşekî ye ku jinekê rahiştê û di nav sê çap ard de stira, heta hemû tirş bû.”

Deriyê teng

²²Û Îsa di gund û bajaran re derbas dibû, hîn dikir û ber bi Orşelîmê ve diçû. ²³Hingê yekî jê re got: “Ya Xudan, ma hindik in, yên ku xilas bibin?” Wî ji wan re got: ²⁴“Li ber xwe bidin, ku hûn di deriyê teng re derbasî hindur bibin, çimkî ez ji we re dibêjim, gelek wê bixwazin ku bikevin hindur û wê nikaribin. ²⁵Vêca piştî ku malxwê malê rabe û derî bigire, hûnê ji derve li ber derî bimînin û dest pê bikin li derî bixin û bêjin: ‘Ya Xudan, ji me re veke!’ Hingê ewê li we vegerîne û ji we re bêje: ‘Ez nizanim hûn ji ku derê ne.’ ²⁶Vêca hûnê dest pê bikin û bêjin: ‘Me li ber te

dixwar û vedixwar û te di kuçeyên me de hîn dikir.’ ²⁷Û ewê bêje: ‘Ez ji we re dibêjim ku ez nizamî hûn ji ku derê ne. Ji ber çavê min herin, hey hûn hemû yên ku neheqiyê dikin!’ ²⁸Hingê wê bibe girîn û qirçe qirça diranan, gava hûn Birahîm, Îshaq, Aqûb û hemû pêxemberan di Padîşahiya Xwedê de û xwe li derve avêtî bibînin. ²⁹Vêca xelk ji Rojhilat û Rojava, ji Bakur û Başûr wê bîn û di Padîşahiya Xwedê de li ser sifrê rûnin. ³⁰De vêca hin hene li paş in, wê bibîne yên pêş û hin hene li pêş in, wê bibîne yên paş.”

Îsa li ser Orşelîmê dilorîne

³¹De vêca di wê saetê de hinek Fêrisî hatin û ji Îsa re gotin: “Rabe ji vê derê here, çimkî Hêrodês dixwaze te bikuje.” ³²Û wî ji wan re got: “Herin, ji wî roviyî re bêjin: ‘Va ye, ez îro û sibe cinan derdixim, nexweşan qenc dikim û roja sisiyan karê min temam dibe.’” ³³Lê belê divê ez îro, sibe û dusibe bi riya xwe ve herim, çimkî nabe ku pêxemberek ji derveyî Orşelîmê bê kuştin. ³⁴Hey Orşelîm, hey li te Orşelîma ku pêxemberan dikuje û yên ji wê re hatî şandin, dide ber keviran! Çend caran min xwest ku ez zarokên te bicivînim, wek ku mirîşkek çîçikên xwe di bin çengên xwe de dicivîne, lê belê we nexwest! ³⁵Vêca va ye, mala we wê li hêviya we bimîne. Belê ez ji we re dibêjim, êdî hûn min nabînin, heta wî çaxê ku hûn bêjin: ‘Bila pîroz be, ewê ku bi navê Xudan tê!’ ”

**Îsa li mala yê Fêrisî
zilamekî nexweş qenc dike**

14 Vêca rojê Şemiyê Îsa çû mala mezinê Fêrisiyan, da bixwe; wan jî çavnêriya wî dîkir. ²De vêca zilamekî nexweş, ku ava zer jî laşê wî dîhat, li ber wî bû. ³Û Îsa dest pê kir û jî Şerîetzan û Fêrisiyan re got: “Ma di roja Şemiyê de çêdibe ku nexweş bîn qenckirin an na?” ⁴Lê belê deng jî wan nehat. Û wî rahişt yê nexweş, ew qenc kir û berda. ⁵Piştî Îsa jî wan re got: “Kî jî nav we ku kurê wî an gayê wî bikeve bîrekê, ew wî roja Şemiyê jî be, zû jê dernaxe?” ⁶Û wan nikaribû bersîva vê yekê bidin.

Yên ku li navê xwe digerin

⁷Belê gava wî dît ku çawa yê vexwendî cihên pêş jî xwe re dibijêrin, wî jî wan re meselek got: ⁸“Gava tu jî aliyê kesekî ve jî bo dawetê werî vexwendin, li cihê pêş rûnene. Belkî yekî jî te bi qedirtir jî aliyê wî ve hatibe vexwendin ⁹û ew kesê ku tu û ew vexwendî were û jî te re bêje: ‘Cih bide vî!’ Hingê tê dest pê bikî û bi fihêti li cihê paş rûnî. ¹⁰Lê belê çaxê tu bîyî vexwendin, here, li cihê paş rûne, da ku yê tu vexwendî bê û jî te re bêje: ‘Dosto, kerem bike, hilkişê jor!’ Hingê tê li pêş wan hemûyên bi te re li ser sifrê rûniştî serbilind bibî. ¹¹Çimkî her kesê ku xwe bilind bigire, wê were nizimkirin û her kesê ku xwe nizim bigire, wê were bilindkirin.”

¹²Û Îsa jî wî yê ku ew vexwendibû re jî got:

“Gava ku tu firavînekê an şîvekê çêbikî, dostên xwe, birayên xwe, mirovên xwe û cîranên xwe yên dewlemend venexwîne, da ew jî te dîsa vene-xwînin û qenciya te li te venegerînin. ¹³Lê belê çaxê tu ziyafetekê çêkî, belengaz, seqet, kulek û koran vexwîne, ¹⁴hingê tê bextiyar bibî, çimkî tiştêkî wan nîne ku li te vegerînin. Lê belê wê di roja vejîna qencan de ya te li te were vegerandin.”

Mesela şîva mezin

¹⁵Û yekî ji yên ku bi wî re li ser sifrê rûniştî bûn, çaxê ev yek bihîst, ji Îsa re got: “Xwezî bi wî yê ku di Padîşahiya Xwedê de nêr bixwe!” ¹⁶Lê belê Îsa ji wî re got: “Mirovekî şîveke mezin çêkir û gelek xelk vexwendin. ¹⁷Û çaxê şîvê xulamê xwe şand, da bangî yên vexwendî bike û ji wan re bêje: ‘De vêca werin, her tişt amade ye.’ ¹⁸Û her yekî ji wan dest pê kir û lêbihûrtin ji xwe re xwest. Yê pêşî jê re got: ‘Min erdek kiriye û divê, ez herim lê binihêrim. Ez hêvî ji te dikim ku tu li min bibihûrî.’ ¹⁹Û yekî din got: ‘Min pênc cot ga kirîne, ez diçim, wan biceribînim. Ez ji te hêvî dikim ku tu li min bibihûrî!’ ²⁰Û yekî din jî got: ‘Min jin aniye û ji ber vê yekê ez nikarim bêm.’ ²¹Yê xulam vejeriya û ev tişt ji axayê xwe re got. Hingê malxwê malê hêrs bû û ji xulamê xwe re got: ‘Bi lez here derve, nav meydana û kolanên bajêr, belengaz, seqet, kor û kulekan bîne hindur.’ ²²Xulam got: ‘Ezbenî, emirê ku te da, pêk hat, belê hê jî cih heye.’ ²³Û axa ji xulêm re got: ‘Rabe, derkeve ser rê û sêncan, bi zorê wan bîne hindur,

ku mala min tije bibe. ²⁴Ji ber ku va ye, ez ji we re dibêjim ku yek ji wan zilamên hatî vexwendin, ji şîva min tam nake.’”

Çawa bibin şagirtên Îsa

²⁵Vêca elaleteke mezin bi Îsa re diçû. Ew zivirî û ji wan re got: ²⁶“Heke mirovek were ba min û ji dê û bav, jin û zarok, bira û xwişkên xwe, erê, heta ji canê xwe bi xwe neenire*, ew nikare bibe şagirtê min. ²⁷Û kî xaça xwe hilnegire û li pey min neyê, nikare bibe şagirtê min. ²⁸Ma kî ji we ku bixwaze bircekê ava bike, pêşî rûnane, mesrefa wê hesêb nake, ka tiştên wî hene ku pê bibe serî? ²⁹Nebe ku hîm danîbe û nikaribe bibe serî, vêca hemûyên ku wî dibînin, dest pê bikin û tinazên xwe bi wî bikin ³⁰û bêjin: ‘Vî mirovî dest bi avakirinê kir û nikaribû bibe serî.’ ³¹An kîjan padîşah, çaxê here pêşiya padîşahekî din, da ku bi wî re bikeve cengê, pêşî rûnane, naşêwire, ka ji wî tê, ku ew bi deh hezaran here pêşiya wî yê ku bi bîst hezaran bi ser wî de tê. ³²Heke na, ji xwe ewê hê ji dûr ve qasidan bişîne û hêviya lihevhatinê bike. ³³Vêca kî ji we halo dev ji hemû heyîna xwe bernede, nikare bibe şagirtê min.

Xwêya bê tam

³⁴“Xwê qenc e, lê belê heke wê tama xwe winda kir, wê bi çi were bitamkirin? ³⁵Ew êdî ne bi kêrî axê û ne jî bi kêrî zibil tê, wê diavêjin derve. Vêca ewê ku guhên wî ji bihîstinê re hene, bila bibihîze!”

Mesela miya windabûyî

15 Vêca hemû bacgir* û gunehkar ber bi Îsa ve hatin, da guhdariya gotinên wî bikin. ²Fêrisî û Şerîetzanan kirin pitepit û gotin: “Ev zîlamê ha, gunehkaran qebûl dike û bi wan re dixwe!”

³Îsa ev mesela ha ji wan re got: ⁴“Kî ji we, ku sed miyên wî hebin û yek ji wan winda bibe, her not û nehên din li çolê nahêle û naçe li ya windabûyî nagere, heta wê bibîne? ⁵Û gava ew wê bibîne, bi şahî wê datîne ser milê xwe ⁶û vedigere mal, bang dike heval û cîranên xwe û ji wan re dibêje: ‘Hûn jî bi min re şa bibin, ji ber ku min miya xwe ya windabûyî dîtiye.’ ⁷Vêca ez ji we re dibêjim ku wilo jî li ezmanan wê ji bo gunehkarekî ku ji gunehên xwe veqetiyaye, bêtir bibe şahî, ji not û neh rastan, yên ku ne hewce ne, ji gunehên xwe veqetin.

Mesela zîvê windabûyî

⁸“An kîjan jin, ku deh zîvên* wê hebin û yekî ji wan winda bike, ew çirayê pê naxe û xênî namale û qenc lê nagere, heta wî bibîne? ⁹Û gava ew wî bibîne, ew bang dike heval û cîranên xwe û ji wan re dibêje: ‘Hûn jî bi min re şa bibin, ji ber ku va ye, min ew zîvê xwe yê windabûyî dîtiye.’

¹⁰“Vêca ez ji we re dibêjim: Wilo jî wê milyaketên Xwedê ji bo gunehkarekî ku ji gunehên xwe veqetiyaye, dilşa bibin.”

Mesela kurê windabûyî

¹¹Û Îsa got: “Du kurên zilamekî hebûn. ¹²Kurê biçûk ji bavê xwe re got: ‘Bavo, ka ji malê xwe wê behra ku ji min re dikeve, bide min.’ Wî malê xwe li wan leva kir.

¹³Piştî çend rojan kurê biçûk her tiştê xwe da hev û çû welatekî dûr. Li wir wî bi serserîtî malê xwe tert û bela kir. ¹⁴Piştî ku wî her tiştê xwe xerc kir, xelayeke dijwar bi ser wî welatî de hat, ew kete tengahiyê ¹⁵û çû xwe li yekî ji xelkên wî welatî girt; wî zilamî jî ew şand nav erdên xwe, ber berazan. ¹⁶Vêca ew minêkar bû ku ew zikê xwe bi wê xernûfa ku berazan dixwar, têr bike, lê kesekî ew jî nedidayê. ¹⁷Ew li xwe vegeriya û ji xwe re got: ‘Ewqas palên bavê min hene ku xwarin ji ber wan dimîne û ez dikim li vê derê ji nêzan bimirim. ¹⁸Ezê rabim, li bavê xwe vegerim û jê re bêjim, “Bavo, min li ber te û li hember ezmên guneh kiriye. ¹⁹Êdî ez ne hêja me ku ez kurê te bêm gotin. Vêca min bike wek yekî ji paleyên xwe.” ‘

²⁰Vêca ew li bavê xwe vegeriya. Lê hê ji dûr ve bavê wî ew dît û dilê wî bi kurê wî şewitî. Û ew bi lez ber bi wî ve çû û ew da ber singa xwe û maç kir. ²¹Kurê wî jê re got: ‘Bavo, min li ber te û li hember ezmên guneh kiriye. Êdî ez ne hêja me ku ez kurê te bêm gotin.’ ²²Lê belê heçî bav bû, wî ji xulamên xwe re got: ‘Bilezînin û herin cilên herî qenc bînin û li wî bikin, hingulîskeke bikin tiliya wî û pêlavekê bêxin lingên wî. ²³Conegayê dermalekirî bînin û serjêkin, da em bixwin û

şahiyê bikin, ²⁴çimkî ev kurê min mirî bû û va ye, rabûye, ew windabûyî bû û va ye, hatiye dîtin.' Vêca rabûn û dest bi şahiyê kirin.

²⁵Di wî çaxî de kurê wî yê mezin li zeviyê* bû, gava ew vegeriya û nêzîkî malê bû, wî dengê stran û govendê bihîst. ²⁶Wî bang kir yekî ji xulamman û jê pirsî, ka çi bûye? ²⁷Yê xulam jê re got, 'Birayê te hatiye, bavê te conegayê dermalekirî serjêkiriye, çimkî ew sax û silamet vegeriyaye.'

²⁸Vêca ew hêrs ket û nexwest ku here hindur. Bavê wî derket û jê hêvî kir. ²⁹Wî ji bavê xwe re got: 'Binihêre, evqas sal in ku ez xizmeta te dikim û ez tu caran ji gotina te dernediketim, te kehrikek jî neda min, ku ez bi hevalên xwe re pêşa bibim. ³⁰Lê gava ev kurê te, yê ku malê te bi jinên xerab re xwar, vegeriya, tu rabûyî û te conegayê dermale ji wî re serjêkir.' ³¹Wî lê vegerand û got: 'Lawo, tu tim û tim bi min re yî, her tiştê min î ku heye, yê te ye. ³²Lê divê em şa bibin û şahiyê bikin, çimkî ev birayê te mirî bû û va ye, rabûye, ew windabûyî bû û va ye, hatiye dîtin.' "

Mesela wekîlê bêbext, lê aqilmend

16 Vêca Îsa ji şagirtên xwe re got: "Mirovekî dewlemend hebû ku wekîlekî* wî hebû. Rojekê giliyê vî wekîlî li ba axayê wî hat kirin ku ew malê wî tert û bela dike. ²Yê dewlemend bang kir wî û jê re got: 'Ev çi ye ku ez li ser te dibihîzim? Ka hesêbê wekîltiya xwe bide, ji ber ku ji niha û pê ve tu nikarî wekîltiya malê min bikî.' ³Wekîl jî

ji xwe re got: 'Ka vêca ezê çi bikim? Çimkî va ye, axayê min wekîltiyê ji min distîne. Kolan ji min nayê ku ez bikim û ez ji xwe fihêt dikim ku ez herim parsê bikim. ⁴Lê belê gava karê min ji destê min were derxistin, ez dizanim ezê çi bikim, da dîsa xelk min qebûl bikin malên xwe.'

⁵Wî bang kir her yekî ji wan, yên ku deyndarên axayê wî bûn û ji yê pêşî re got: 'Tu çiqas deyndarê axayê min î?' ⁶Û wî got: 'Sed den* zeyt.' Wekîl jê re got: 'Rahêje seneda xwe û bi lez rûne, pênciyî binivîse.'

⁷Piştî wî ji yekî din re got: 'Tu çiqas deyndar î?' Û wî jî got: 'Sed pîvan* genim.' Wekîl ji wî re jî got: 'Rabe rahêje seneda xwe û heştêyî binivîse.'

⁸Vêca axa pesnê vî wekîlê bêbext da, çimkî wî aqilmendî kiribû. Çimkî zarokên vê dinyayê di danûstandina xwe de li gora nifşê xwe ji zarokên ronahiyê bi aqiltir in. ⁹Û ez ji we re dibêjim: Bi malê neheqiyê ji xwe re dostan çêkin, da ku gava ev mal nemîne jî, ew we li bin konên herheyiyê qebûl bikin. ¹⁰Ewê ku di tiştêkî hindik de dilsoz e, ew di tiştêkî gelek de jî dilsoz e; lê ewê ku di tiştêkî hindik de ne dilsoz e, ew di tiştêkî gelek de jî ne dilsoz e. ¹¹Vêca heke di malê neheqiyê de ewlehî li we neyê kirin, kî wê ewlehiyê li we bîne ku heyîna rastîn bide we? ¹²Û heke hûn di tiştên hinên din de ne dilsoz bin, kî wê ya we bi xwe bide we? ¹³Xulamêk nikare ji du axayan re xulamtiyê bike; ji ber ku ewê an ji yekî bienire* û ji yê din hez bike, an jî ewê qedirê yekî bigire û yê din ji çavê xwe biavêje. Hûn nikarin xulamtiyê hem ji Xwedê re û hem ji dewlemendiyê re bikin."

Şerîet û Padîşahiya Xwedê

¹⁴Gava Fêrisiyan, yên ku ji peran hez dikirin, ew tiştên ha hemû bihîstin, ew rabûn û tinazên xwe bi Îsa dikirin. ¹⁵Hingê Îsa ji wan re got: “Hûn ew in ku xwe li ber mirovan rûsipî derdixin, lê belê Xwedê bi dilê we dizane; çimkî ew tiştê di nav mirovan de bi qedir e, Xwedê ji wê dienire. ¹⁶Zemanê Şerîet* û pêxemberan heta bi hatina Yûhenna* kişand; ji hingê û vir ve Mizgîniya Padîşahiya Xwedê tê dan û her kes bi zorê dikeve nav wê. ¹⁷Vêca bihûrtina erd û ezmanan ji ketina noqteyê Şerîetê hêsanîtir e. ¹⁸Her yekê ku jina xwe berde û jineke din bîne, ew zînakariyê dike û çi kesê ku jineke ji mêrekî berdayî bîne, ew zînakariyê dike.

Mirovê dewlemend û Lazarê belengaz

¹⁹“Vêca mirovekî dewlemend hebû ku cilên ji rengê kixme* û ji kitanê biha li xwe dikir. Wî hemû rojan dixwar, vedixwar û ew bi kêf û şahî dijiya. ²⁰Û yekî belengaz jî hebû, bi navê Lazar, ku li ber deriyê yê dewlemend dihat dirêjkirin. Laşê wî tije kwînêr bû. ²¹Çavên wî li wê bû ku ew xwe bi wan bermayiyên ku ji sifra yê dewlemend diketin, têr bike. Kûçik jî dihatin û kwînêrên wî dialîstin. ²²Û wilo çêbû ku yê belengaz mir û milyaketan ew bir û xiste himbêza Birahîm. Vêca yê dewlemend jî mir û hate veşartin. ²³Û gava wî di diyarê* miriyan de ezab dikişand, serê xwe hilda, wî ji dûr ve Birahîm û Lazar yê ku di

himbêza wî de bû dît. ²⁴Wî bang kir û got: 'Wa bavê me Birahîm, rehmê li min bike! Lazar bişîne, bila ew serê tiliya xwe di avê de bike û zimanê min hênik bike; çimkî ez di nav vê guriya êgir de ezabê dikişînim.' ²⁵Lê belê Birahîm lê vegerand û got: 'Lawo, bine bîra xwe ku çî tiştên baş hebûn, te di jiyana xwe de distand û çî tiştên xerab hebûn, digihîştin Lazar. Vêca niha li vir li ber dilê wî tê xistin û tu ezabê dikişîni.' ²⁶Û ji vê pê ve jî di nav me û we de geliyekî mezin hatiye danîn, da yên ku dixwazin ji vê derê bibihûrin ba we û yên ku dixwazin ji wê derê bibihûrin ba me, nikaribin.' ²⁷Wî jî got: 'Naxwe, wa bavê me, ez ji te lavan dikim ku tu wî bişîni mala bavê min.' ²⁸Çimkî pênc birayên min hene, bila ew rastiyê ji wan re bêje, da ku ew jî neyên vî cihê ezabê.' ²⁹Lê belê Birahîm ji wî re got: 'Mûsa û pêxemberên wan hene, bila guhê xwe bidin wan.' ³⁰Belê wî got: 'Na, wa bavê me Birahîm, heke yek ji nav miriyan rabe û here ba wan, ewê ji gunehên xwe vegerin.' ³¹Vêca Birahîm ji wî re got: 'Heke ew guhê xwe nedin Mûsa û pêxemberan, yek ji nav miriyan jî rabe, ew bawer nakin.' "

Çend gotinên Îsa li ser gunehkirin, lêbihûrtin û bawerkirinê

17 Û Îsa ji şagirtên xwe re got: "Nabe ku sebebên jirêderketinê neyên. Lê belê wey li wî mirovê ku ew bibe sebebê vê yekê. ²Ji dêla ku ew yekî ji van biçûkan ji rê derxe, wê ji wî re çêtir be ku kevîrê aşekî bi stûyê wî ve were

girêdan û ew were avêtin nav behrê. ³Hay ji xwe hebin, gava birayê te li hember te sêcekî bike, li wî hilê û heke ew tobe bike, hingê lê bibihûre. ⁴Heke ew di rojê de heft caran li hember te sêc bike û heft caran li te vegere û bêje: 'Ez tobe dikim,' hingê divê tu lê bibihûrî."

⁵Û şandiyan* ji Xudan re got: "Baweriya me zêde bike." ⁶Xudan got: "Heke baweriya we wek libeke xerdelê jî hebûya, weyê ji vê dara tûyê re bigota: 'Ji ra ve rabe û here xwe di behrê de biçikilîne!' Û darê wê bi ya we bikira."

⁷"Kî ji we, heke xulamekî wî hebe ku şivantiyê an cotkariyê bike, gava ew ji zeviyê* vegere malê, ma wê ji wî re bêje: 'Hema were û li ser sifrê rûne?' ⁸Ma ewê ji dêl vê ve ji wî re nebêje: 'Rabe, piştî xwe girêde, heta ku ez bixwim û vexwim xizmeta min bike û piştî tu jî bixwe û vexwe?' ⁹Û ji bo ku wî ew tiştên ku li wî hatibûn emir- kirin, kirine, ma ewê sipasiya xulam bike? ¹⁰De vêca hûn jî, çaxê ku we hemû tiştên ku li we hatine emir kirin, kirin, bêjin: 'Em xulamên bêkêr in; me ew karê ku li ser me deyn bû, kir.'"

Paqijkirina deh mirovên kotî

¹¹Gava Îsa diçû Orşelîmê, ew di nava Samerya* û Celîlê re dibihûrî. ¹²Û gava ew kete gundekî, deh mirovên kotî, ku ji dûr ve sekinî bûn, rastî wî hatin. ¹³Û wan bi dengêkî bilind bang kir û gotin: "Wa Îsa, wa Mamoste, rehmê li me bike!" ¹⁴Gava wî ew dîtî, wî ji wan re got: "Herin û xwe nîşanî kahînan bidin!" Û çaxê hê ew diçûn, ew ji

kotîbûna xwe paqij bûn. ¹⁵Vêca gava yekî ji wan dît ku ew sax bûye, vegeriya û bi dengekî bilind pesnê Xwedê da. ¹⁶Wî xwe li ber lingên Îsa avêt ser rûyê xwe û sipasiya wî kir. Ew yekî Samerî* bû. ¹⁷Îsa lê vegerand û got: “Ma ne her deh hatine paqijkirin? Ka her nehên din li ku derê ne? ¹⁸Ma kesek ji viyê xerîb pê ve venegeriya, ji bo ku navê Xwedê bilind bike?” ¹⁹Hingê Îsa jê re got: “Rabe ser xwe û here! Baweriya te tu xilaskirî.”

Hatina Padîşahiya Xwedê

²⁰Carekê ji aliyê Fêrisiyan ve pirs ji Îsa hat kirin: “Kengê wê Padîşahiya Xwedê were?” Wî li wan vegerand û got: “Padîşahiya Xwedê wê ne wilo were ku mirov bikaribe temaşeyî wê bike. ²¹Ne jî wê mirov bêje: ‘Va ye, li vê derê ye, an jî wa ye, li wê derê ye! Ji ber ku Padîşahiya Xwedê di nav we de ye.’”

²²Û Îsa ji şagirtan re got: “Roj wê bîn, ku hûn bi xweziya dîtina rojekê ji rojên Kurê Mirov bin, lê hûn nabînin. ²³Vêca wê ji we re bêjin: ‘Va ye, li vê derê ye’ û ‘Wa ye, li wê derê ye!’ Lê neçin û bi pey nekevin. ²⁴Çimkî çawa birûsk ji aliyekî ezmanan ve birq dide û heta bi aliyê din ronahiyê dide, Kurê Mirov jî wê di roja xwe de wilo be. ²⁵Lê belê divê ew pêşî gelek êşan bikişîne û ji aliyê vî nifşî ve were redkirin.

²⁶Vêca çawa di rojên Nûh de dibû, wê wilo jî di rojên Kurê Mirov de bibe: ²⁷Dixwarin, vedixwarin, jin dianîn û mêr dikirin, heta roja ku Nûh kete gemiyê û tofan rabû û hemû helak kirin. ²⁸Wilo jî

di rojên Lût de dibû: Dixwarin, vedixwarin, dikirîn, difirotin, diçandin û ava dikirin. ²⁹Lê belê roja ku Lût ji Sodomê derket, ji ezmanan agir û kewkurt barîn û hemû helak kirin.

³⁰Vêca di wê roja ku Kurê Mirov xuya bibe de jî, wê wilo bibe. ³¹De vêca wê rojê ewê ku li ser bîn be, bila ji bo ku tiştên xwe ji hindur bîne, neyê xwarê û ewê ku li nav zeviyê be, bila ew jî venegere! ³²Jina Lût bînin bîra xwe! ³³Ewê ku lê digere, ku canê xwe xilas bike, wê wî winda bike û ewê ku wî winda bike, wê wî xilas bike. ³⁴Ez ji we re dibêjim: Di wê şevê de du kes wê li ser nivînekê bin; yek ji wan wê were birin û yê din were hiştin. ³⁵Du jin wê bi hev re bihêrin, yek ji wan wê were birin û ya din were hiştin. ³⁶Du zilam jî wê li nav zeviyê bin, ji wan jî wê yek were birin û yê din were hiştin.” ³⁷Wan lê vegerand û got: “Ya Xudan, ma ev wê li ku derê bibe?” Wî jî ji wan re got: “Dera ku kelaş lê ye, teyrên kelaşan jî lê dicivin.”

Mesela jinebiyê û hakim

18 Ji bo ku ew herdem dua bikin û newestin, wî meselek ji wan re got: ²“Di bajarekî de hakimek hebû ku ne ji Xwedê ditirsiya û ne jî ji mirovan şerm dikir. ³Di wî bajarî de jinebiyek jî hebû ku dihat ba hakim û jê re digot: ‘Heqê min ji dijminê min bistîne!’ ⁴Vêca yê hakim demekê nedixwest, belê piştî ji xwe re got: ‘Her çiqas ez ne ji Xwedê ditirsim û ne jî ji tu mirovî şerm dikim, ⁵dîsa jî ezê rabim heqê wê bidim wê, da ji

bo ev jinebiya ha tim neyê, serê min gêj neke.’”

⁶Xudan got: “De vêca bibihîzin ku hakimê neheq çi dibêje. ⁷Ma vêca Xwedê çilo heqê wan kesên ku bijartiyên wî ne, nade wan, yên ku bi şev û roj hawara xwe digihînin wî? Ma ewê heta kengê sebir bike? ⁸Ez ji we re dibêjim ku ewê heqê wan bi destxwe re bide wan. Lê dîsa jî gava Kurê Mirov were, gelo ewê baweriyê* li ser rûyê erdê bibîne?”

Mesela Fêrisî û bacgir

⁹Vêca Îsa meselek jî ji hinekan re got, yên ku ji rastbûniya xwe piştrast in û yên din hemûyan kêmkirî dibînin: ¹⁰“Du mirov hilkişîn Perestgehê, da dua bikin. Yek ji wan Fêrisî bû û yê din bacgir* bû. ¹¹Yê Fêrisî rabû û ji xwe bi xwe re halo dua kir: ‘Ya Xwedê, ez sipasiyê ji te re dikim ku ez ne wek mirovên din im: Rêbir, neheq, zînakar, an jî wek vî bacgirê ha me. ¹²Ez di heftiyê de du caran rojiyê digirim û deheka* hemû derameta* xwe didim.’ ¹³Yê bacgir jî ji dûr ve rawestabû û nedixwest çavên xwe jî ber bi ezmanan ve rake; wî li singa xwe dixist û digot: ‘Ya Xwedê, rehmê li min gunehkarî bike.’ ¹⁴Vêca va ye, ez ji we re dibêjim: Ne yê Fêrisî lê yê bacgir lêbihûrtî çû mala xwe. Ji ber ku her kesê xwe bi xwe bilind bike, wê were nizimkirin; belê kesê ku xwe nizim bike, wê were bilindkirin.”

Îsa zarokan pêroz dike

¹⁵Vêca zarokên biçûk jî anîn ba Îsa, da destê xwe deyne ser wan. Lê belê çaxê şagirtan ev yek dît, wan dengê xwe li wan hilda. ¹⁶Lê belê Îsa bang kir wan, ku bîn ba wî û got: “Bihêlin, bila zarok bîn ba min, pêşiya wan negirin. Çimkî Padîşahiya Xwedê ya yên halo ye. ¹⁷Bi rastî ez ji we re dibêjim: Kî Padîşahiya Xwedê wek zarokên biçûk qebûl neke, tu caran nakeve nav wê.”

Serdarê dewlemend

¹⁸Û serdarekî ji wî pirsî û got: “Ya Mamostê qenc, ez çi bikim, da ji bo ez bibim wêrisê jiyana herheyî?” ¹⁹Û Îsa ji wî re got: “Çima tu ji min re qenc dibêjî? Ji Xwedê pê ve tu kes qenc nîne. ²⁰Tu emirên wî dizanî: Zînayê neke, kuştinê neke, diziyê neke, şahidiya derewîn neke, qedirê dê û bavê xwe bigire.” ²¹Û wî got: “Ev tiştên ha hemû min ji zaroktiya xwe ve girtine.” ²²Û çaxê Îsa ev bihîst, ji wî re got: “Hê jî tiştek ji te kêm heye: Çi tiştê te heye, bifiroşe, li belengazan belav bike û wê li ezmanan xezîna te hebe û were, bikeve pey min.” ²³Lê belê çaxê wî ev tiştê ha bihîst, ew gelek xemgirtî bû, çimkî ew gelek dewlemend bû. ²⁴Û çaxê Îsa dît ku ew gelek xemgirtî bû, got: “Çiqas zehmet e ku yên dewlemend bikevin Padîşahiya Xwedê! ²⁵Çimkî derbasbûna devê di qula derziyê re ji ketina mirovê dewlemend a Padîşahiya Xwedê hêsanîtir e.” ²⁶Û yên ku ev bihîstin gotin: “Heke wilo be, kî dikare

xilas bibe?” ²⁷Lê belê Îsa got: “Tiştê ku li ba mirov nabe, li ba Xwedê dibe.” ²⁸Hingê Petrûs got: “Va ye, me yê xwe hiştine û em li pey te hatine.” ²⁹Û Îsa ji wan re got: “Bi rastî ez ji we re dibêjim: Tu kes nîne ku ji bo Padîşahiya Xwedê dev ji xanî, jin û zarok, dê û bav an xwişk û bira berdabe, ³⁰di vê dinyayê de gelek bêtir û di dinya ku bê de jiyana herheyî nestîne.”

Îsa cara sisiyan li ser mirina xwe dibêje

³¹Îsa her diwanzdeh anîn ba xwe û ji wan re got: “Va ye, em derdikevin Orşelîmê û hemû tiştên ku bi destê pêxemberan li ser Kurê Mirov hatine nivîsîn, wê bînin cihên xwe: ³²Ewê bê xistin nav destê miletan, wê tinazên xwe bi wî bikin, wê wî riswa bikin, wê tif bikin wî, ³³wê li wî bixînin û wê wî bikujin û ewê roja sisiyan ji nav miriyan rabe.” ³⁴Û wan tu tişt fêm nekir. Ev gotin ji wan re veşartî ma û tiştên ku wî gotin, fêm nekirin.

Îsa parsekê kor yê nêzîkî bajarê Erîha qenc dike

³⁵Vêca çaxê Îsa nêzîkî Erîha dibû, yekî kor li teniştê rê rûniştibû û pars dikir. ³⁶Gava wî bihîst ku elaletek dibihûre, pirsî û got: “Ev çi ye?” ³⁷Lê vegerandin û gotin: “Îsayê Nisretî dibihûre.” ³⁸Yê kor kir qîrîn û got: “Ya Kurê Dawid, rehmê li min bike!” ³⁹Û yê ku di pêşiyê de diçûn, dengê xwe li wî hildan, da ew devê xwe bigire; lê belê wî hê bêtir kir qîrîn û got: “Ya Kurê Dawid, rehmê li

min bike!” ⁴⁰Îsa sekinî, emir kir, ku yê kor bînin ba wî. Û çaxê yê kor nêzîk bû, Îsa ji wî pirsî: ⁴¹“Te çi divê, ku ez ji te re bikim?” Wî got: “Ya Xudan, bila çavên min bibînin.” ⁴²Îsa jî ji wî re got: “Bila çavên te bibînin, baweriya* te tu xilas kirî.” ⁴³Û wî di cih de dît, li pey Îsa çû û pesnê Xwedê da û hemûyên ku eva ha dîtin, rûmet dan Xwedê.

Îsa û Zexayo yê bacgir

19 Û Îsa kete Erîha û tê re derbas dibû. ²Zilamek li wir hebû, navê wî Zexayo bû. Ew serekê bacgiran* bû û dewlemend bû. ³Wî dixwest ku Îsa bibîne, ka ew kî ye, lê ji ber elaletê nikaribû, çimkî bejina wî kin bû. ⁴Vêca ew di pêşiya wan de bezî, çû ser dareke hêjîra bejik, da Îsa bibîne, çimkî ewê di wê riyê re bihûrtiba. ⁵Û çaxê Îsa hat wî cihî, li jor nihêrt û jê re got: “Zexayo, bilezîne, were xwarê, çimkî divê îro ez li mala te bimînim.” ⁶Wî lezand, hat xwarê û bi şahî Îsa anî mala xwe. ⁷Çaxê hemûyan ev yek dît, kirin pitepit û gotin: “Ew li ba mirovekî gunehkar bû mêvan.” ⁸Lê belê Zexayo li pêş hemûyan rawesta û ji Xudan re got: “Ya Xudan, va ye, ez nivê malê xwe didim belengazan û heke min ji kesekî bi neheqî tiştek standibe, ez çar qat bi şûn de lê vedigerînim.” ⁹Û Îsa jê re got: “Îro rizgarî* gihaye vê malê, çimkî ev jî kurekî Birahîm e. ¹⁰Ji bo vê yekê Kurê Mirov hatiye, da li yê windabûyî bigere û wî xilas bike.”

Mesela deh zêran

¹¹Çaxê wan guh didan van tiştan, Îsa meseleke din got, çimkî nêzîkî Orşelîmê bû û wan guman dikir, ku Padîşahiya Xwedê vê gavê wê xuya bibe. ¹²Ji ber vê yekê Îsa got: “Zilamekî esilzade çû welatekî dûr, da padîşahiyekê bistîne û dîsa vegere. ¹³Wî bang kir deh xulamên xwe û deh zêr* dan wan û got: ‘Bi van ticaretê bikin, heta ku ez bêm.’ ¹⁴Lê belê welatîyên wî ji wî dienirîn*, qasid li pey wî şandin û gotin: ‘Em naxwazin ku ev zilam li ser me bibe padîşah.’ ¹⁵Û çaxê wî padîşahî stand û vegeriya, emir kir, ku bang bikin wan xulamên ku wî pere dabûn wan, da ew bizane ku her yekî ji wan çi bi ser xistiye. ¹⁶Yê pêşî hat ber wî û got: ‘Ezbenî, zêrê te deh zêrên din bi ser xistine.’ ¹⁷Wî ji xulam re got: ‘Aferim, xulamê qenc! Çimkî tu di hindikî de dilsoz bûyî, li ser deh bajaran bibe serwer.’ ¹⁸Yê diduyan hat û got: ‘Ezbenî, zêrê te pênc zêr bi ser xistine.’ ¹⁹Û ji vî re jî got: ‘Tu jî li ser pênc bajaran bibe serwer.’ ²⁰Yekî din hat û got: ‘Ezbenî, va ye zêrê te, min ew di nav destmalekê de pêçayî hilandiye. ²¹Ez ji te tirsîyam, çimkî tu mirovekî hişk î; tiştê ku te nedanî, tu radihêjî û tiştê ku te neçandî, tu didirûyî.’ ²²Vêca wî jê re got: ‘Hey xulamê neqenc! Ezê te bi devê te hukum bikim. Madem ku te dizanibû, ez zilamekî hişk im, tiştê min nedanî, ez radihêjim, tiştê min neçandî, ez didirûm, ²³naxwe çima te perên min nedan pereguhêran? Çaxê ez vegeriyam, minê ew bi feyda wan ve bistanda.’ ²⁴Û ji yên ku li wê derê bûn re got: ‘Wî

zêrî ji wî bistînin û bidin wî yê ku deh zêrên wî hene.’ ²⁵Û wan jê re got: ‘Ya axa, deh zêrên wî hene.’ ²⁶‘Ez ji we re dibêjim, yê ku pê re hebe, wê jê re bê dan û yê ku pê re nebe, tiştê di destê wî de jî wê ji wî bê standin. ²⁷Lê belê wan dijminên min, yên ku nedixwestin, ez li ser wan bibim padîşah, bînin vê derê û wan li ber min bikujin.’ ”

Îsa bi rûmet diçe Orşelîmê

²⁸Piştî Îsa ev tiştên ha gotin, derket ser rê, da here Orşelîmê. ²⁹Gava ew nêzîkî Beytfacê û Beytanyayê dibû, li kenarê wî çiyayê ku jê re Çiyayê Zeytûnê dihat gotin, wî du şagirtên xwe şandin ³⁰û ji wan re got: “Herin vî gundê pêşberî we. Gava hûn ketine nav gund, hûnê dehşikeke girêdayî bibînin ku hê tu kes lê siwar nebûye. Wê vekin û bînin vir. ³¹Û heke kesekî ji we pirsî û got: ‘Çima hûn wê dehşikê vedikin?’ hingê hûnê halo jê re bêjin: ‘Ew ji Xudan re lazim e.’ ”

³²Vêca yên ku hatibûn şandin çûn û her tişt wilo dîtin, çawa ku Îsa ji wan re gotibû. ³³Gava wan dehşik vedikir, xwediyan dehşikê ji wan re gotin: “Çima hûn dehşikê vedikin?” ³⁴Wan jî got: “Ew ji Xudan re lazim e.” ³⁵Û dehşik anîn ba Îsa. Piştî wan cilên xwe ji Îsa re danîn ser dehşikê û ew lê siwar kirin. ³⁶Gava Îsa diçû, xelkê ji wî re cilên xwe li ser rê radixistin. ³⁷Êdî gava ew nêzîkî serjêra Çiyayê Zeytûnê dibû, elaleta şagirtên wî dest pê kir û bi dilxweşî û dengekî bilind pesnê Xwedê ji bo wan hemû karên mezin, yên ku wan dîtibûn, didan. ³⁸Û wan digot:

“Bila pîroz be,
ew Padîşahê ku bi navê Xudan tê.

Li ezmanan aştî û silamet
û li bilindahiyên rûmet.”

³⁹Û hin ji Fêrisîyan, yê ku di nav wê elaletê de bûn, ji Îsa re gotin: “Ya Mamoste, dengê xwe li şagirtên xwe hilde!” ⁴⁰Îsa li wan vegerand û got: “Ez ji we re dibêjim: Heke ew bêpejin bimînin, wê kevîr dengê xwe hildin.”

Îsa li ser Orşelîmê digirî

⁴¹Çaxê Îsa nêzîk bû, bajar dît û li ser wî girî ⁴²û got: “Xwezî te îro di vê roja xwe de ev tiştên ha bizaniyana, yê ku ji bo silameta te ne! Lê belê niha ew ji ber çavên te hatîne veşartin. ⁴³Çimkî roj wê bi ser te de bîn, ku dijminên te wê li dora te çeperan çêkin û hawirdora te bigirin, ji her aliyê ve te bidin tengahiyê ⁴⁴û wê te û zarokên te yê di nav te de li erdê bixin û ewê di nav te de kevîr li ser kevîr nehêlin, çimkî te wextê serdana xwe nas nekir.”

Îsa Perestgehê ji neqencan paqij dike

⁴⁵Îsa kete Perestgehê û dest pê kir, yê ku tê de kirîn û firotin dikirin, avêtin derve ⁴⁶û ji wan re got: “Hatiye nivîsîn: ‘Mala min wê bibe mala dua,’ lê we ew kiriye ‘şkefta rêbiran’.”

⁴⁷Îsa her roj di Perestgehê de hîn dikir. Lê belê serekên kahînan*, Şerîetzan* û mezinên gelê digeriyan, ku wî bikujin, ⁴⁸lê wan nikaribû tiştekî

bibînin ku bi wî bikin, çimkî tevahiya xelkê ji dil guh didan wî.

Pirsa li ser desthilatiya Îsa

20 Vêca rojekê, çaxê wî di Perestgehê de xelk hîn dikir û Mizgînî dida naskirin, serekên kahînan, Şerîetzan û rihsipî tevde bi ser de hatin ²û jê re gotin: “Ji me re bêje, tu van tiştan bi çi desthilatiyê dikî, an yê ku ev desthilatî daye destê te kî ye?” ³Îsa li wan vegerand û got: “Ez jî ezê tişteki ji we bipirsim, ka ji min re bêjin: ⁴Imadkirina* Yûhenna* ji ezmanan bû, an ji mirovan bû?” ⁵Ew bi hevdû şêwirîn û gotin: “Heke em bêjin: ‘Ji ezmanan e,’ ewê bêje: ‘Çima we ji wî bawer nekir?’ ⁶Û heke em bêjin: ‘Ji mirovan e,’ ji xwe tevahiya xelkê wê me bidine ber keviran, çimkî wan qenc bawer kiriye ku Yûhenna pêxember e.” ⁷Û wan lê vegerand û gotin: “Em nizanin ji ku derê ye.” ⁸Îsa ji wan re got: “Ez jî ji we re nabêjim ku ez van tiştan bi çi desthilatiyê dikim.”

Mesela rez û rezvanan

⁹Vêca Îsa dest pê kir, ev mesela ha ji xelkê re got: “Mirovekî rezekek çand, ew bi kirê da rezvanan û ji bo wextekî dirêj çû welatekî din. ¹⁰Û di demsala rêz de wî xulamêk şand ba rezvanan, da ji berê rêz bidine wî. Lê belê rezvanan li wî xist û ew destvala şandin. ¹¹Û wî xulamêkî dinşand, wan li wî jî xist, riswakirin û destvala şandin. ¹²Yê sisiyan jî şand, ew jî birîndar kirin

û avêtine derve. ¹³Xwediye rêz jî got: ‘Gelo ez çi bikim? Ezê kurê xwe yê delal bişînim, belkî ew jî wî şerm bikin.’ ¹⁴Lê belê çaxê ku rezvanan ew dît, bi hevdû şewirîn û gotin: ‘Ev wêris e. De werin, em wî bikujin, da mêras ji me re bimîne.’ ¹⁵Û ew avêtin derveyê rêz û kuştin. Ma vêca wê xwediye rêz çi bi wan bike? ¹⁶Ewê bê, van rezvanan helak bike û wê rêz bide hinekên din.” Gava wan ev yek bihîst, gotin: “Xwedê neke!” ¹⁷Lê belê Îsa li wan nihêrt û got: “Naxwe eva hatî nivîsîn çi ye?

‘Ew kevîrê ku hosteyan nexwest
bû kevîrê serê rîkin*.’

¹⁸Her kesê ku bi ser wî kevîrî de bikeve, wê wî perçe perçe bike û ew bi ser kê de bikeve, wê wî wek tozê hûr bike.” ¹⁹Şerîetzan û serekên kahînan xwestin ku di wê gavê de dest biavêjin wî, çimkî wan fêhm kir, ku Îsa ev mesele li ser wan anî, lê belê ew jî xelkê tirsîyan.

Pirsa dan û nedana baca Qeyser

²⁰Çavê wan lê bû, da ku ew wî bi xebera wî bigirin û bidin destê hukûm û desthilatiya walî. Vêca casûs, yên ku xwe rast nîşanî mirovan dîkin, şandin ba wî. ²¹Wan jî wî pirsî û gotin: “Ya Mamoste, em dizanin ku tu ya rast dibêjî û hîn dikî, çimkî tu cihêtiyê naxî nav mirovan, lê belê tu riya Xwedê bi rastî hîn dikî. ²²Vêca ma ji me re dibe ku em bacê bidin Qeyser an nabe?” ²³Lê belê Îsa bi qurnaziyên wan hesiya û jî wan re got: “Çima hûn min diceribînin? ²⁴Ka zîvekî* nîşanî

min bikin. Ma ew sûret û nivîsîna li ser yên kê ne?" Wan got: "Yên Qeyser in." ²⁵Îsa jî ji wan re got: "Madem ku wilo ye, tiştên Qeyser bidine Qeyser û tiştên Xwedê bidine Xwedê." ²⁶Wan nikaribû wî li pêş xelkê bi gotina wî bigirin, ew li bersîva wî ecêbmayî man û devê xwe girtin.

Pirsa vejîna miriyan

²⁷Hinek ji wan Sadûqiyên ku digotin, mirî ji nû ve ranabin, hatin ji wî pirsîn û gotin: ²⁸"Ya Mamoste, Mûsa ji me re nivîsiye: 'Heke birayê yekî zewicî be û ew bê zarok bimire, bila birayê wî jina wî bistîne û dûndanê ji birayê xwe re rake.' ²⁹Vêca heft bira hebûn. Yê pêşî jinek anî û bê zarok mir. ³⁰Yê diduyan ³¹û yê sisiyan jî ew jin stand û bi vî awayî her heftan zarok li pey xwe nehiştin û mirin. ³²Piştî jin jî mir. ³³Ma naxwe di roja vejîna miriyan de jin wê bibe jina kîjanî ji van? Çimkî her heftan jî ew standibû." ³⁴Îsa jî ji wan re got: "Zarokên vê dinyayê jinê tînin û mêr dikin, ³⁵lê belê ewên ku layîq bibin ku bigihên wê dinyayê û vejîna miriyan, ne jinê tînin û ne jî mêr dikin. ³⁶Çimkî ew careke din nikarin bimirin, çimkî ew eynî wek milyaketan in; ew zarokên Xwedê ne, çimkî ew zarokên vejînê ne. ³⁷Lê belê Mûsa jî dide xuyakirin, ku mirî wê ji nû ve rabin çaxê ew di serhatiya diriyê de ji Xudan dipeyive û dibêje: 'Xwedayê Birahîm, Xwedayê Îshaq û Xwedayê Aqûb.' ³⁸Vêca ew ne Xwedayê miriyan e, lê Xwedayê saxan e, çimkî hemû ji wî re sax in." ³⁹Û hinekan ji Şerîetzanan bersîv dan

û gotin: “Ya Mamoste, te qenc got.” ⁴⁰Çimkî êdî wan qet nediwêrî, ku tişteki ji wî bipirsin.

Pirsa Kurê Dawid

⁴¹Vêca Îsa ji wan re got: “Çawa dibêjin ku Mesîh kurê Dawid e? ⁴²Çimkî Dawid bi xwe di kitêba Zebûrê* de dibêje: ‘Xudan ji Xudanê min re got: Li milê min î rastê rûne, ⁴³heta ku ez dijminên te bikim bin lingên te.’ ⁴⁴Vêca heke Dawid jê re dibêje Xudan, çawa ew dibe kurê Dawid?”

Ji Şerîetzanan xwe parastin

⁴⁵Û çaxê xelkê hemûyî guh didanê, wî ji şagirtên xwe re got: ⁴⁶“Hay ji xwe û Şerîetzanan hebin, yên ku dixwazin bi xiftanên dirêj bigerin û hez dikin ku di sûkan de xelk silavê bidin wan û di kinîştan* de li ser kursiyên pêşî rûnin û cihên jorîn li ser sifrên mezin bistînin. ⁴⁷Ew malên jinebiyan dadiqurtînin û ji bo ku bînin dîtin, duayên dirêj dikin; evên ha wê bîkevin bin hukumekî hê meztir.”

Diyariya jinebiya belengaz

21 Îsa serê xwe hilda û yên dewlemend, ku diyariyên xwe davêtin peredanka Perestgehê, dîtin. ²Wî jineke jinebî ya belengaz jî dît ku du pol* avêtin tê de. ³Û Îsa got: “Ez bi rastî ji we re dibêjim: Vê jinebiya belengaz ji wan hemûyan bêtir avêt tê de. ⁴Çimkî van hemûyan ji tiştên ku

ji wan zêde bûn, avêtin nav diyariyan, lê belê vê jinê ji neyîna xwe rizqê xwe hemû avêt tê de.”

Îsa behsa wêrankirina Perestgehê dike

⁵Vêca, çaxê hinekan got ku çawa Perestgeh bi kevîrên spehî û bi diyariyan hatiye xemilandin, Îsa got: ⁶“Heçî ev tiştên ha ne, evên ku hûn dibînin, rojin wê bîn, ku hingê li vê derê kevîr li ser kevîr namîne ku neyê hilweşandin.”

Li ser xapandin û tengahiyên mezin

⁷Wan jî ji Îsa pirsî û got: “Ya Mamoste, ma vêca ev tiştên ha wê kengê çêbin û çaxê ev tiştên ha li ber çêbûnê bin, nîşana wan çi ye?” ⁸Îsa jî got: “Hay ji xwe hebin ku hûn neyên xapandin, çimkî gelek wê bi navê min bîn û wê bêjin: ‘Ez ew im’ û ‘Wext nêzîk bûye!’ Li pey wan neçin! ⁹Çaxê hûn li ser şer û tevliheviyê bibihîzin, netirsîn, çimkî divê pêşî ev tiştên ha çêbin, lê belê wê gavê ne paşî ye.”

¹⁰Hingê wî ji wan re got: “Milet wê li ber miletê din rabe, padîşahî wê li ber padîşahiya din rabe; ¹¹erdhejînekên mezin û li cih cihan xela û êşa zirav wê çêbin; tiştên tirsehêz û nîşanên mezin wê li ezmanan bibin. ¹²Lê belê ji berî van hemû tiştan wê dest biavêjin we û cefayê bidin we. Ewê ji ber navê min we teslîmî kinîştan bikin, da ku biavêjin zîندان û wê we derxin ber padîşah û waliyan. ¹³Ev tişt wê çêbin, da hûn şahidiyê ji bo min bikin. ¹⁴Ji ber vê yekê ji pêşî ve bixin dilê xwe û nefikirin ku hûnê çi bersîvê bidin. ¹⁵Çimkî

ezê dev û ziman û şehrezaiyê bidim we, ku neyarên we nikaribin li ber we bipeyivin an bisekinin. ¹⁶Lê belê heta bi dê û bav, bira, mirov û dostên we wê we bidin girtin û wê hinan ji we bikujin. ¹⁷Ji ber navê min her kes jî wê ji we bienire. ¹⁸Û mûyek ji serê we winda nabe. ¹⁹Hûnê bi sebira xwe canê xwe bi dest bixin.

Îsa li ser wêrankirina Orşelîmê dibêje

²⁰“Lê belê çaxê hûn bibînin ku hawirdora Orşelîmê bi leşkeran tê girtin, bizanin ku xerabûna wê nêzîk e. ²¹Hingê yên ku di Cihûstanê de ne, bila birevin çîyan! Û yên ku di bajêr de ne, bila jê derkevin! Û yên ku li çolê ne, bila nekevin nav bajêr! ²²Çimkî ev ew rojên heyfstandinê ne, da ku heçî tiştên hatine nivîsîn, bên cihê xwe. ²³Wey li serê wan, yên ku di wan rojan de bizaro ne û dimêjînin. Çimkî tengahiyeke mezin wê bê ser welêt û xezeb wê bê ser vî gelî. ²⁴Ewê bikevin ber devê şûr, bi êsîrî* wê bên birin nav hemû mîletan û heta zemanê mîletan biqede, wê Orşelîm di bin lingên wan de biperçiqe.

Vegerîna Kurê Mirov

²⁵“Li ser roj, heyv û stêran wê nîşan çêbin û li ser erdê ji ber xuşîn û mişîna pêlên behrê mîlet wê bibizdin û şaş bibin. ²⁶Ew mirovên ku li hêviya wan tiştên ku bên serê dinyayê disekin, ji tirsan wê dilê wan bibihûre; çimkî stêrên ezmanan wê ji riya xwe derkevin ²⁷û hingê ew wê

bibînin ku Kurê Mirov li ser ewrekî bi qudret û rûmeteke mezin tê. ²⁸Lê belê çaxê ev tiştên ha dest pê bikin çêbin, li jor binihêrin û serê xwe hildin, çimkî xilasiya we nêzîk dibe.”

Mesela hêjîrê

²⁹Û Îsa ji wan re meseleyek got: “Li dara hêjîrê û li hemû darên din binihêrin. ³⁰Çaxê ew bibişkivin, hûn dibînin û hûn ji ber xwe dizanin ku êdî havîn nêzîk e. ³¹Bi vî awayî, çaxê hûn jî bibînin ku ev tiştên ha çêdibin, bizanin ku Padîşahiya Xwedê nêzîk e. ³²Bi rastî ez ji we re dibêjim: Heta ev tiştên ha hemû neyên cihê xwe, ev nîş nabihûre. ³³Erd û ezman wê bibihûrin, lê gotinên min tu car nabihûrin.”

Hişyar bimînin!

³⁴“Lê belê hay ji xwe hebin ku bi xwarina zehfî, serxweşî û bi xemên vê jiyanê dilê we giran nebe û ew roj ji nişkê ve wek dafikekê bi ser we de neyê, ³⁵çimkî ew wê bi ser wan hemûyên ku li ser rûyê erdê dimînin de, bê. ³⁶Lê belê hergav dua bikin û hişyar bimînin, da ji bo ku hûn bikaribin, ji ber van hemû tiştên ku wê bibin, birevin û li ber Kurê Mirov rawestin.”

³⁷Û Îsa bi roj di Perestgehê de hîn dikir û bi şev derdiket, diçû wî çiyayê ku jê re Çiyayê Zeytûnê tê gotin û şeva xwe dibihûrand. ³⁸Û xelk hemû sibehî zû dihatin nav Perestgehê ba wî, da guh bidin wî.

XAÇKIRINA ÎSA Û VEJÎNA WÎ

Bêbextî û xayîntiya Cihûda

22 Cejina* Nanê Şkeva, ya ku jê re Cejina* Derbasbûnê tê gotin, nêzîk dibû. ²Serekên kahînan û Şerîetzan li riyekê digeriyan, ka çawa Îsa bikujin, çimkî ew ji xelkê ditirsiyan. ³Vêca Îblîs kete dilê wî Cihûdayê ku jê re, yê Îsxeryotî digotin. Ew yek ji her diwanzdehan bû. ⁴Cihûda rabû, çû ba serekên kahînan û serwerên parêzgerên Perestgehê, ew bi wan re peyivî, ka wê çawa bikaribe Îsa bide destê wan. ⁵Ew gelekî şa bûn û bi wî re li hev hatin ku ew peran bidin wî. ⁶Cihûda jî razî bû û li keysekê geriya, da bê kombûna elaletê wî bide destê wan.

Amadekirina Şîva Cejina Derbasbûnê

⁷Û roja Cejina* Nanê Şkeva hat, ya ku lazim e, tê de berxê goriya* Cejina Derbasbûnê bê serjêkirin. ⁸Îsa Petrûs û Yûhenna şandin û ji wan re got: “Herin, şîva Cejina Derbasbûnê ji me re amade bikin, da em bixwin!” ⁹Wan jî got: “Ma tu dixwazî, em wê li ku derê amade bikin?” ¹⁰Wî li wan vegerand û got: “Gava hûn bikevin nav bajêr, hûnê rastî zilamekî werin, yê ku rahiştiye cêrekî avê. Hûnê li pey wî herin û herin wî xaniyê ku ew bikeviyê ¹¹û ji malxwê malê re bêjin: ‘Mamoste ji te dipirse: “Ka ew odeya ku ez tê de bi şagirtên xwe re şîva Cejina Derbasbûnê bixwim, li ku derê ye?”’ ¹²Hingê ewê li jor odeke mezin e raxistî

nîşanî we bike. Li wê derê şîvê amade bikin.”
¹³Ew çûn, wan her tişt wek ku Îsa ji wan re gotî, dîtî û şîva Cejina Derbasbûnê amade kirin.

Sifra ku Xudan danî

¹⁴Gava bû çaxê şîvê, Îsa bi şandiyan* re li ser sifrê rûnişt ¹⁵û ji wan re got: “Hê ji berî ku ez cefayê bikişînim, dilê min gelek xwest ku ez bi we re şîva vê Cejina* Derbasbûnê bixwim. ¹⁶Çimkî ez ji we re dibêjim: Ku heta di Padîşahiya Xwedê de pêk neyê, ez hew ji vê cejinê dixwim.” ¹⁷Piştî wî rahişte kasekê, şikir kir û got: “Ha ji we re vê bistînin û di nav xwe de leva bikin. ¹⁸Çimkî ez ji we re dibêjim, heta Padîşahiya Xwedê neyê, ez hew ji ava mêwê vedixwim.” ¹⁹Piştî wî rahişte nanekî, şikir kir û şand. Wî ew da destê wan û got: “Ev bedena min e, ya ku di ber we de hatiye dan. Vê yekê ji bo bîranîna min bikin.”

²⁰Piştî şîvê wî wîlo jî kas da wan û got: “Ev Kasa ha, ew Peymana* Nû, ya ku bi xwîna min e, ku di ber we de tê rijandin. ²¹Belê va ye destê wî kesê ku min bide dest, bi min re li ser sifrê ye. ²²Vêca bêçare ye kurê Mirov wek ku biryar hatiye dan, wê here, lê belê wey li wî kesê ku wî bide dest.” ²³Hemû şagirtan dest pê kir û ji hev pirsîn, ka kî ji wan e, yê ku wê vî karî bike?

Yê Meztir Kî ye?

²⁴Vêca devjenî* kete nav wan, ka kî ji wan yê meztir e. ²⁵Îsa ji wan re got: “Padîşahên miletan

hukumdariyê li ser wan dikin û yên ku zordariyê li wan dikin, dixwazin ku ji wan re qencîxwaz bê gotin. ²⁶Lê belê heçî hûn in, bila hûn ne wilo bin. Bila yê herî mezin di nav we de wek yê herî biçûk û yê serek wek yê xulam be. ²⁷Ma vêca yê meztir kî ye? Gelo yê li ser sifrê rûdine, an yê xizmetê dike? Ma yê li ser sifrê rûdine, ne meztir e? Heçî ez im, ez di nav we de wek xizmetkarekî me.

²⁸“Lê belê hûn in, yên ku di ceribandînên min de bi min re ragirtine. ²⁹Ez jî, ezê ji we re padîşahiyekekê bidim, çawa Bavê min ew daye min, ³⁰da hûn di Padîşahiya min de li ser sifra min bixwin, vexwin û li ser textan* rûnin û hukumdariyê li her diwanzdeh êlên* Îsraêl bikin.

Îsa hê ji pêşî ve zanibû ku Şimûn-Petrûs wê wî înkâr bike

³¹“Wa Şimûn, wa Şimûno, va ye Îblîs xwest ku we wek genim li bêjîngê bixe. ³²Belê min ji bo te dua kir, da ku baweriya te sist nebe û çaxê tu dîsa vegeerî, dilê birayên xwe xurt bike.” ³³Vêca Şimûn lê vegevand û got: “Ya Xudan, ez amade me bi te re herim zîndanê û mirinê jî.” ³⁴Îsa got: “Wa Petrûso, ez ji te re dibêjim, hê dîk îro bang nedayî, tê sê caran înkara min bikî.”

Xwe amadekirina ji tengahiya mezin re

³⁵Piştî Îsa ji şagirtên xwe re got: “Çaxê min hûn bê xelîtk, tûr û pêlav şandin, ma hûn mehtêcê tiştêkî dibûn?” Wan got: “Na, em mehtêcê tu tiştî

nedibûn.” ³⁶Îsa ji wan re got: “Lê vêca niha bila ewê ku xelîtkî wî heye, wê bi xwe re bîne, yê ku tûrê wî heye, bila wî hilgire û ewê ku bê şûr e, bila cilê xwe bifiroşe û ji xwe re şûrekî bikire. ³⁷Çimkî va ye, ez ji we re dibêjim ku ev tiştê hatiye nivîsîn, divê li ser min were cihê xwe, ya ku dibêje: ‘Û ew bi xerabkaran re hat hesêbkirin.’ Çimkî tiştên ku li ser min hatine nivîsîn wê bê serî.” ³⁸Wan got: “Ya Xudan, va ye, du şûr li vir hene.” Wî jî ji wan re got: “De vêca bes e.”

Îsa li ser Çiyayê Zeytûnê dua dike

³⁹Piştî Îsa derket û wek adeta xwe çû Çiyayê Zeytûnê, şagirtên wî jî li pey wî çûn. ⁴⁰Gava ew giha wê derê, wî ji wan re got: “Dua bikin, da hûn nekevin ceribandînê.” ⁴¹Piştî ew hema bêje bi dûrbûna avêtina kevîrekî ji wan dûr ket, çû ser çokan, dua kir ⁴²û got: “Ya Bavê* min, heke tu bixwazî, vê kasê* ji min derbas bike. Lê dîsa jî bila ne bi daxwaza min be, bi ya te be.” ⁴³Di vê gavê de milyaketek jê re ji ezmanan xuya bû û qewet da wî. ⁴⁴Belê Îsa kete berxwedaneke dijwar û bi kelegermî bêtir dua kir. Xwihdana wî dibû wek dilopên xwînê yên gir û diketin ser erdê. ⁴⁵Çaxê ew ji dua xwe rabû, li şagirtên xwe vegehiya û dît ku ew ji kederê bi xew ve çûne. ⁴⁶Wî ji wan re got: “Çima hûn bi xew ve diçin? Rabin ser xwe û dua bikin, da hûn nekevin ceribandînê.”

Girtina Îsa

⁴⁷Hê ew wilo dipeyivîn, komek mirov, di pêşiya wan de Cihûda*, yê ku yek ji her diwanzdeh şagirtan bû, bi ser wan de hat. Cihûda ber bi Îsa ve hat, da here rûyê wî. ⁴⁸Lê belê Îsa jê re got: “Wa Cihûda, ma tê bi maçekê Kurê Mirov bixî destê wan?” ⁴⁹Gava wan, yên li dora wî bûn, dîtîn, ka wê çi bibe, wan got: “Ya Xudan, ma em bi şûr lêxin?” ⁵⁰Û yekî ji wan şûr avêt xulamê Serokkahîn û guhê wî yê rastê jêkir. ⁵¹Lê Îsa got: “Bese!” Wî destê xwe danî ser guhê wî û ew qenc kir.

⁵²Piştîre Îsa ji wê koma ku bi ser de hatibû, ji serekên kahînan, serwerên parêzgerên Perestgehê û mezinan re got: “Hûn halo bi şûr û daran hatine. Ma hûn hatine pêşiya rêbirekî? ⁵³Çaxê ez her roj di Perestgehê de di nav we de bûm, rojekê we destê xwe neavêt min. Lê belê ev saeta we ye, serdestiya* taristaniyê ye.”

Petrûs Îsa înkâr dike

⁵⁴Vêca wan Îsa girt û birin, ew xistin xaniyê Serokkahîn. Petrûs jî ji dûr ve li pey wî diçû. ⁵⁵Gava di hewşa xanî de agir dadan û li dorê rûniştin, Petrûs di nav wan de rûnişt. ⁵⁶Jineke berdestî jî ew li ber êgir dît, wê çav lê zûr kirin û got: “Ev zilam jî bi Îsa re bû.” ⁵⁷Lê belê Petrûs înkâr kir û got: “Ya jinê, ez wî nas nakim.” ⁵⁸Piştî kêlikekê, zilamekî jî ew dît û got: “Tu jî yek ji wan î.” Petrûs lê vegerand û got: “Na, ya mirovo, ez ne ji wan im.” ⁵⁹Gava nêzîkî saetekê di wê

navê de derbas bû, yekî din jî rabû û ji dil got: “Hema bi rastî ev zilam jî bi wî re bû, çimkî ew ji Celîlê ye.” ⁶⁰Lê Petrûs lê vegerand û got: “Ya mirovo, ji xwe ez fêm nakim, ka tu çi dibêjî.” Hê ew dipeyivî, dîkekî bang da. ⁶¹Hingê Xudan li xwe zivirî, li Petrûs nihêrt û gotina Xudan hate bîra Petrûs, çawa ku wî jê re gotibû: “Hê dîk îro bang nedayî, tê sê caran înkara min bikî.” ⁶²Petrûs derket û bû kûrkûra giriyê wî.

Parêzger bi Îsa dikenin û li wî dixin

⁶³Vêca ew zilamên ku Îsa girtibûn, pê kenîn û lêxistin. ⁶⁴Wan çavên wî girêdan, jê pirsîn û gotin: “De ka pêxemberîtiyê bike, yê ku li te xist kî ye?” ⁶⁵Û wan hê bêtir gotinên bêfihêt jê re gotin.

Îsa di Civîna Mezinên Cihûyan de

⁶⁶Gava bû roj, rihsipiyên millet, serekên kahînan û Şerîetzan li hev civiyan. Û ew anîn civîna xwe ⁶⁷û ji wî re gotin: “Heke tu Mesîh î, ji me re bêje!” Îsa bersîva wan da û got: “Heke ez ji we re bêjim, hûn bawer nakin ⁶⁸û heke ez ji we bipirsim jî, hûn bersîva min nadin. ⁶⁹Lê belê ji niha û pê ve Kurê Mirov wê li tenîştê rastê ya rûmeta Xwedê rûne.” ⁷⁰Vêca hemûyan bi hev re jê pirsî: “Ma naxwe tu Kurê Xwedê yî?” Wî jî ji wan re got: “Hûn bi xwe dibêjin ku ez ew im.” ⁷¹Wan got: “Ma vêca çi hewceyiya me bi şahidiyê heye? Ne va ye, me bi xwe ji devê wî bihîst.”

Îsa li ba Pîlatoyê walî

23 Piştî tevahiya civînê rabû ser xwe û ew birin ber Pîlato. ²Vêca dest bi giliyê wî kirin û gotin: “Me dît ku çawa vî zîlamî milletê me ji rê derdixist, nedihîşt ku baca Qeyser were dan û ji xwe re dibêje ku ew Mesîh e, yanî padîşah e.” ³Pîlato jê pirsî û got: “Ma tu padîşahê Cihûyan î?” Îsa lê vegerand û got: “Wek ku tu dibêjî.” ⁴Pîlato ji serekên kahînan re û ji elaletî millet re got: “Ez tu sûcên vî mirovî nabînim!” ⁵Belê ew li ser ya xwe man û gotin: “Vî mirovî millet li seranserê Cihûstanê, ji Celîlê û heta vir bi hînkirina xwe rakiriye ser lingan.”

Îsa li ba Hêrodês

⁶Gava Pîlato ev bihîst, wî pirsî û got: “Ma ev mirov ji Celîlê ye?” ⁷Gava wî zanî, ku ew ji wê dera ku di bin destê Hêrodês* de ye, wî ew şand ba Hêrodês. Hêrodês bi xwe jî di wan rojan de li Orşelîmê bû. ⁸Gava Hêrodês Îsa dît, ew gelekî şa bû. Hê jî mêj ve wî dixwest ku wî bibîne, çimkî wî gelek tişt li ser Îsa bihîstibûn û hêvî dikir, ku Îsa li ber wî kerametekê bike. ⁹Wî jî gelek pirs li ber Îsa danîn, belê Îsa bersîva yek ji wan neda. ¹⁰Serekên kahînan û Şerîetzan li ser piyan rawestan û giliyê xwe li ser Îsa giran kirin. ¹¹Hêrodês û leşkerên wî jî ew bêqedir kirin û tinazên xwe pê kirin. Wan cîlekî spehî yê biçirawîsk lê kir û careke din ew vegerandin ba Pîlato. ¹²Di wê rojê de Pîlato û Hêrodês, yên ku

heta hingê dijminatî bi hev re dikirin, dostanî bi hev re danîn.

Biryara kuştina Îsa derdikeve

¹³Belê Pîlato bang kir serekên kahînan, millet û serdaran ¹⁴û ji wan re got: “We ev mirovê ha anî ber min û we got ku ew millet ji rê derdixe. Min jî ew li ber we kişand pirsê û min tu sûcên ku we dixistin stûyê wî, li ser wî nedîtin. ¹⁵Hêrodês bi xwe jî tu sûc li ser nedîtine. Ji ber vê yekê wî ew li me vegerand. Û binihêrin, vî mirovî tiştek nekiriye ku bedelê wî kuştin be. ¹⁶Ji ber vê yekê ezê wî bidim ber qamçîyan û berdim.” ¹⁷Heçî Pîlato bû, diviya ew di her cejinê de yekî girtî ji wan re ji zîndanê berde.

¹⁸Belê koma elaletê bi dengê kîre qîrîn û got: “Vî ji ber çavê me rake, Barabas ji me re berde!” ¹⁹Heçî Barabas bû, ew ji ber serhildaneke di bajêr de û ji ber mêrkujiyê avêtibûne zîndanê. ²⁰Lê belê Pîlato careke din bi wan re peyivî, çimkî wî dixwest, Îsa berde. ²¹Lê wan kir qîrîn û gotin: “Wî xaç bike, wî xaç bike!” ²²Û wî cara sisiyan ji wan re got: “Ka vî mirovî çi xerabî kiriye? Min tu sûcê ku bihayê wî kuştin be, li ser wî nedîtiye. Ji ber vê yekê ezê wî bidim ber qamçîyan û berdim.” ²³Lê belê dîsa ew li ser ya xwe diman û bi qîrîneke bilind dixwestin ku ew bê xaçkirin û dengê wan bi ser ket. ²⁴Pîlato biryara* xwe da, ji bo ku daxwaza wan bê cih. ²⁵Wî ewê ji ber serhildan û mêrkujiyê girtî bû û bi dilê wan bû, ji zîndanê berda û Îsa bi hêviya daxwaza wan ve hişt.

Xaçkirina Îsa

²⁶Û gava ew dibirin, wan Şimûn jî, yê ku ji Kûrênê bû û ji zeviyê* vedigeriya, girtin. Xaç danîn ser piştê wî û kirin ku ew wê li pey Îsa bibe. ²⁷Li pey Îsa jî komeke mezin ji xelkê dihat, di nav wan de pîrek jî hebûn ku li sînga xwe dixistin û li ser Îsa digirîn. ²⁸Îsa li wan zivirî û got: “Ya keçên Orşelîmê, li ser min negirîn! Li ser xwe û zarokên xwe bigirîn! ²⁹Çimkî wê rojin werin ku mirov ji xwe re bêjin: ‘Xwezî bi yê ku bê ber in û xwezî bi wan zikên ku zarok neanîne û bi wan sîngên ku nemêjandine!’ ³⁰Çimkî hingê wê mirov dest pê bikin û ji çiyên re bêjin: ‘Çiyano, bi ser me de bikevin!’ Û ji giran re bêjin: ‘Girno, me veşêrin!’ ³¹De vêca heke mirov halo bi serê dara ter dike, ma wê halê dara hişk çi be!”

³²Û du zîlamên din jî, yê ku bi sûc bûn, dibirin, da ew jî bi Îsa re bînin kuştin. ³³Û çaxê ew gihan wî cihê ku Qoq jê re digotin, wan ew bi herdu sûcdaran re, yek li milê wî yê rastê û yê din li milê wî yê çepê xaç kirin. ³⁴Belê Îsa got: “Ya Bavê* min, li wan negire, ji ber ku ew nizanin ku ew çi dike!” Wan jî cilên wî bi pişkê li xwe leva kirin. ³⁵Xelk jî li wê derê rawestabû û temaşê dikir. Serdarên Cihûyan jî henekên xwe bi Îsa dikirin û digotin: “Wî kesên din xilas kirin; heke ew Mesîhê bijartiyê Xwedê ye, de vêca bila xwe xilas bike!” ³⁶Leşkeran jî tinazên xwe pê dikirin, ew nêzîkî wî bûn û sihik* jê re anîn ³⁷û gotin: “Heke tu padîşahê Cihûyan î, de xwe xilas bike!” ³⁸Û di ser wî re jî bi herfên Yewnani, Latîni û Îbrani halo

hatibû nivîsîn: EV PADÎŞAHÊ CIHÛYAN E.

³⁹Yekî ji wan sûcdarên daleqandî jî, tinazê xwe bi Îsa kir û jê re got: “Ka, ma tu ne Mesîh î? De ka xwe û me xilas bike!” ⁴⁰Belê yê din lê vegerand, dengê xwe lê hilda û got: “Ma tu ji Xwedê natirsî? Ma ne va ye, tu bi xwe jî di bin vî hukumî de yî?” ⁴¹Hema heçî em in, ev heqê me ye, çimkî ev bedelê wan karên xerab in ku me kirine. Belê heçî ev e, wî tişteki nerast nekiriye!” ⁴²Piştî wî ji Îsa re got: “Ya Îsa, çaxê tu di Padîşahiya xwe de bêtî, min bîne bîra xwe!” ⁴³Îsa jî lê vegerand û got: “Ez ji te re bi rastî dibêjim ku tê îro bi min re di bihiştê* de bî!”

Mirina Îsa

⁴⁴⁻⁴⁵Gava dibû nêzîkî saet diwanzdehê nîvro*, rojê tarîti girt û taristanî heta bi saet sisyê piştî nîvro kete ser seranserê welêt û perda Perestgehê di nivî re çiriya ⁴⁶û Îsa bi dengêki bilind kire qîrîn û got: “Ya Bavê min, ez ruhê xwe didim destên te!” Piştî ku wî ev gotina xwe got, wî ruhê xwe da. ⁴⁷Gava sersedê* leşkeran tiştê ku çêbû dît, wî pesnê Xwedê da û got: “Bi rastî ev mirovê ha, mirovekî rast bû.” ⁴⁸Wê koma xelkê, ya ku ji bo van tiştan bibînin civiyabû, gava dît ku çî dibû, li singa xwe xist û vegeriya. ⁴⁹Hemû nasên Îsa û ew jinên ku ji Celîlê li pey wî hatibûn, ji dûr ve rawestabûn û ev tiştên ha temaşê dikirin.

Veşartina Îsa

⁵⁰De vêca zilamek bi navê Ûsiv hebû, ew ji Civîna* Mezinan bû. Ew mirovekî qenc û rast bû: ⁵¹Ev mirov bi xwestin û kirina Civîna Mezinan razî nebûbû. Ew ji Arîmetya, bajarekî Cihûyan bû û li hêviya hatina Padîşahiya Xwedê bû. ⁵²Ew çû ba Pîlato û laşê Îsa jê xwest. ⁵³Gava Ûsiv laşê Îsa ji xaçê anî xwarê, wî ew di nav cawekî de pêça û ew xiste goreke ku di latekê de hatibû kolan, ewa ku hê kesek tê de nehatibû veşartin. ⁵⁴Ew roj roja xweamadekirinê bû û roja* Şemiyê dest pê dikir. ⁵⁵Ew jinên ku ji Celîlê bi Îsa re hatibûn, li pey Ûsiv çûn, wan gor û çawa laşê Îsa tê de hat danîn, dîtin. ⁵⁶Û gava ew vegeriyan, wan bixûr* û rûnê* bîhnxweş amade kirin. Û roja Şemiyê li gor Şerîetê* tu kar nekirin û bîhna xwe vekirin.

Rabûna Îsa ji nav miriyan

24 Lê roja pêşî ji heftiyê, hê sibehî zû, ew jin hatin ser gorê. Wan bixûr* û rûnê* bîhnxweş, yên ku amade kiribûn, bi xwe re anîn. ²Belê wan dît ku kevîrê ser gorê ji cihê xwe gindiriye. ³Gava ew çûn nava wê, wan laşê Xudan Îsa nedît. ⁴Û wilo çêbû ku gava ew ji ber vê yekê li xwe şaş diman, ji nişkê ve du zilamên ku şewq ji cilên wan diçû li ba wan rawestan. ⁵Gava jinan ew dîtin, ji tirsê serê xwe kirin ber xwe. Zilaman ji wan re got: “Çima hûn di nav miriyan de li yê sax digerin? ⁶Ew ne li vê derê ye, lê ew rabûye. Bînin bîra xwe,

wî çî ji we re digot, gava ku ew hê li Celîlê bû:
⁷‘Divê Kurê Mirov bikeve nav destên gunehkaran,
 were xaçkirin û roja sisiyan dîsa rabe.’”

⁸Û jinan jî gotinên Îsa anîn bîra xwe. ⁹Ew ji ser
 gorê vejeriyan û çûn, ji her yanzdeh şagirtan û
 yê din hemûyan re her tişt gotin. ¹⁰Yên ku xeber
 ji şandiyan* re anîn, ev in: Meryema Mejdelaî,
 Yohana, Meryema diya Aqûb û hinekên din ên
 ku bi wan re bûn. ¹¹Ev yek li ber çavên şandiyan
 wek çîrokeke pûç hat xuyakirin û wan ji jinan
 bawer nekir. ¹²Lê belê Petrûs rabû ser xwe û bi
 lez çû ser gorê. Gava wî xwe bi ser de xwehr kir,
 wî ji kefenan pê ve tu tiştê din nedît. Ew çû mala
 xwe û bi vî tiştê bûyî ecêbmayî dima.

Li ser riya Emwasê

¹³De vêca di wê rojê de dido ji wan diçûn gundekî,
 ku navê wî Emwas bû. Ev gund diwanzdeh kîlo-
 metreyan ji Orşelîmê dûr bû. ¹⁴Herdu ji xwe re li
 ser wan hemû tiştên bûyî dipeyivîn. ¹⁵Wilo çêbû
 ku gava ew hê ji xwe re dipeyivîn û ji hev
 dipirsîn, Îsa bi xwe nêzîkî wan bû û bi wan re çû.
¹⁶Lê çavên wan dihatin girtin, da ew wî nas nekin.

¹⁷Îsa ji wan re got: “Ev çî gotin in ku hûn di rê
 de ji hev re dibêjin?” Ew sekinîn û xemgîn man
¹⁸û yekî ji wan, yê ku navê wî Klêpas bû, lê
 vegerand û got: “Ma tu yê bi tenê yî, ku li
 Orşelîmê dimîne û nizane ku li wê derê di van
 rojan de çî bûye!” ¹⁹Wî ji wan pirsî û got: “Çi
 bûye?” Û wan lê vegerand û got: “Ew tiştên ku li
 ser Îsayê Nisretî, yê ku pêxember bû û bi gotin û

kirinê li ber Xwedê û tevahiya gel bi qudret bû
²⁰û çawa serekên kahînan û mezinên me, ji bo
 ku hukumê kuştinê li ser derkeve ew dan dest û
 wan ew xaç kir? ²¹Lê heçî em bûn, me hevî fikir,
 ku yê Îsraêlê xilas bike, ew e. Ji xeynî van
 hemûyan jî, va ye îro roja sisiyan e ku ev tişt
 bûne. ²²De vêca çend jinan ji nav me jî, em şaş
 kirine. Ew hê sibehê zû li ser gorê bûn, ²³û laşê
 wî tê de nedîtin. Ew vegeyriyan û gotin ku wan li
 wir dît ku çawa milyaketan xwe nîşanî wan dan
 û gotin ku ew dijî. ²⁴Piştî hinek ji yên ku bi me
 re ne, çûn ser gorê û wan jî ew tişt wilo dît, çawa
 ku jinan gotibû. Lê wan ew bi xwe nedît.”

²⁵Îsa ji wan re got: “Hey li we bêhişan, yên ku bi
 derengî baweriyê bi wan hemû tiştên ku pêxem-
 beran gotine, tînin. ²⁶Ma nediviya, ku Mesîh van
 tiştan bikişîne û here nav rûmeta xwe?” ²⁷Wî ji
 Mûsa û hemû pêxemberan dest pê kir û ji wan
 re her tiştê ku li ser wî di kitêbên* pîroz de hatibû
 nivîsîn, da ronahîkirin.

²⁸Vêca ew nêzîkî wî gundê ku ew diçûnê, bûn.
 Û Îsa da xuyakirin, wek ku ewê hê wêvetir biçûya.
²⁹Lê ew pê re man û jê re gotin: “Li ba me bimîne,
 çimkî berêvar e û rojê xwe berdaye xwarê!” Îsa bi
 wan re çû û derbasî hindur bû, da li ba wan bimîne.

³⁰Û wusa çêbû ku gava ew bi wan re li ser sifrê
 rûnişt, wî rahişt nêr, şikir kir, şkand û da destê
 wan. ³¹Hingê çavên wan vebûn û wan ew nas kir.
 Lê belê ew ji ber çavên wan winda bû. ³²Wan ji
 hev re got: “Ma hingê gotinên wî agir bi dilê me
 nedixist, gava wî di rê de ji me re digot û kitêbên*
 pîroz ji me re ronahî dikirin?” ³³Û hema di wê

saetê de herdu rabûn ser xwe û vegeriyan Orşelîmê. Û gava ew gihan, wan dît ku her yanzdeh şagirt û yên din ên bi wan re li hev civiyabûn, ³⁴digotin: “Xudan bi rastî rabûye û xwe nîşanî Şimûn* daye.” ³⁵Herduyan jî ji civatê re got ku di rê de çi çêbû û çaxê ku Îsa nan şkand, wan çawa ew nas kir.

Îsa xwe nîşanî şagirtan dide

³⁶Hê ew wilo bi hev re dipeyivîn, Îsa bi xwe di nav wan de derket û got: “Bila aştî li we be!” ³⁷Lê belê ew bizdiyan û dilê wan tije tirs bû, ji wan we bû ku ew ruhekî li ber çavên xwe dibînin. ³⁸Îsa jî wan re got: “Çima hûn şaş mane û dudilî ne? ³⁹Li dest û lingên min binihêrin ku ez bi xwe me. Werin destên xwe bidin laşê min û bibînin; ji ber ku heçî ruh e, bê goşt û hestî ye, lê belê va ye, wek ku hûn min dibînin, ez bi goşt û hestî me!” ⁴⁰Û gava wî ev jî wan re got, wî dest û lingên xwe nîşanî wan kirin. ⁴¹Lê belê wan jî şabûn û ecêbmayînê hê bawer nekiribûn. Wî jî wan re got: “Ka tişteki xwarinê li ba we heye?” ⁴²Wan jî perçek ji masiyekî biraştî dane wî. ⁴³Wî ew jî destê wan girt û li pêş wan xwar. ⁴⁴Vêca wî jî wan re got: “Ha ew gotinên min, yên ku gava hê ez bi we re bûm, min jî we re gotibûn, ev in: Divê ew hemû tiştên ku di Şerîeta Mûsa û ya pêxemberan de û di Zebûran de li ser min hatine nivîsîn, werin cihê xwe.”

⁴⁵Hingê wî hişên wan vekir, da ew bikaribin, kitêbên* pîroz fêm bikin. ⁴⁶Û wî jî wan re got:

“Wilo hatiye nivîsîn, Mesîh wê cefayê bikişîne û wê roja sisiyan ji nav miriyan rabe ⁴⁷ û wê ji Orşelîmê were destpêkirin û ji bo efûkirina gunehan tobe bi navê wî ji hemû milletên dinyayê re bê belavkirin. ⁴⁸ Hûn şahidên van tiştan in ⁴⁹ û va ye, ezê soza Bavê xwe bi ser we de bişînim. Lê belê heçî hûn in, li bajêr bimînin, heta ku hûn ji jor qewetê bistînin.”

Hilkişîna Îsa nav ezmanan

⁵⁰ Vêca wî ew derxistin û birin heta bi Beytanya û li wê derê wî destên xwe hildan û ew pîroz kirin. ⁵¹ Wilo çêbû, wê gava ku wî ew pîroz dikirin, ew ji wan cuda bû, hat rakirin û hilkişî nav ezmanan. ⁵² Ew jî perizîn wî, piştî bi dilekî pir xweş vegeriyan Orşelîmê. ⁵³ Ê ew hemû çaxan di Perestgehê de bûn û pesnê Xwedê didan.